

Kiadóhivatal:
Báter-nyomda, Kaszinóbazár
épület

Az előfizetési pénzek és hirdetések ide küldendők.

HIRDETÉSEK

legjutányosabb számitással,
díjzabás szerint.

Megjelenik minden szombaton.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség:

Széchenyi-utca 1085 szám.
Ide küldendők a lapot érdeklő
összes közlemények.

ELŐFIZETÉS:

egész évre 10 kor., félévre 5 k.,
negyedévre 2 kor. 50 fill.
NÉPTANITÓKNAK,
ha az előfizetést egész évre
előre beküldik: 5 kor.

TOLNAVÁRMEGYE TÁRSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS KÖZGAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.
AZ ORSZÁGOS M. KIR. SELYEMTNYÉSZTÉSI FELÜGYELŐSÉG HIVATALOS LAPJA.

Felelős szerkesztő:
BODNÁR ISTVÁN.

Belmuatatók:
JANOSITS KÁROLY. KOVÁCH ALADÁR.

Kiadja:
BÁTER JÁNOS NYOMDÁJA.

Az egyke rendszer.

A szomszéd Baranyában is éppen az a baj, ami nálunk. Ritkul a munkás, az erős férfiak. A lakosság ezrelével veszi fel a vándorbotot, az otthon maradtak között pedig terjed a társadalmi nyavalya: az egyke rendszer. A vármegye lakosságának e szomorú módon való fogyása szemet szurt az ottani főispánnak, *Benyovszky Mór*icz grófnak; kezdeményezésére aztán a vármegyei zöldségtalpra került a kényes ügy. Ezt megelőzőleg az alispán megbízásából dr. *Buday Dezső*, árvasszéki másodjegyző szép tudományos készültséggel látott a kérdés alapos tanulmányozásához s mint előadó, tüzetesen vázolta az egy gyermek rendszer pusztításait és a tenni valókat.

Amint a P. N. írja, az állandó választmány jól tudta, hogy kényes kérdést feszeget, amikor ehhez a népességi körtünethez nyúl.

A hazafiúi aggodás hangjai elhangzottak eddig is, hogy t. i. a népesség szaporodása nem áll arányban a nyugateurópai népek szaporulatával. Egész falvak pusztulnak el, főleg a magyar népesség, mondhatni, valláskülönbség nélkül. Ha tekintjük a nyugateurópai törekvéseket, melyek oda irányulnak, hogy gyarmatok szerzésével erősítsék a lakosságot, nálunk a népesség, oly esökkenést tüntet fel, hogy most már ezen nagy kérdésen átsiklani nem lehet.

het. Sokan felvetik azonban a kérdést, lehet-e egyáltalában ezen a bajon segíteni? Látjuk, igen sokan vannak ma is, akik teljes odaadással küzdenek az egy gyermek rendszer ellen, mégis a lakosság egyre fogy. De a lehetséges orvoslásra fel kell használni minden eszközt. Rossz orvos az, aki csak kapkod, vagy ráolvasással akar gyógyítani; a jó orvos felkutatja a bajt és ahol a hiba forrása van, ott keres gyógyítást. Az utóbbi 10 évben országunk népességének szaporulata 11.2%, Baranyáé csak 5%.

S pusztulás van ott is, ahol a jólét virul.

Mikor ezen baj okát kutatták, megakadtak egy jelenségen: az anyák megakadályozzák, hogy anyák lehessenek. De ez nem az egyetlen ok. A szegénység, földéhség, tagosítás hiánya stb. ép oly hatalmas tényezők, mint a magyar faj ezen erkölestelensége. Külső gazdasági tényezők tehát nagy szerepet játszanak. Franciaországban preventív intézkedésekkel próbálták oda-hatni, hogy a bajt orvosolják, de mit sem használt. Gyökeres reform kell és ez csak akkor lehetséges, ha az okokat derítjük fel, melyek megyénként, vidékenként, sőt községenként változnak talán. Hogy most mindjárt szociálpolitikai reformokkal álljanak elő, ideális állapotok képét rajzolják, az nem kívánható, nem is volna ezen törvényhatóságához méltó; előbb köze-

lebbi adatokat kell gyűjteni, hogy aztán ezek nyomán elindulhassanak. Ezért az előadó azt javasolja, írjon fel a közgyűlés a kereskedelmi miniszterhez, hogy a központi statisztikai hivatal munkaerőjét ezen célból felhasználhassa, az itteni munkára pedig válasszanak egy nagybizottságot, melynek tagjait is rögtön javaslatba hozta.

A nagy tetszéssel fogadott előadás után *Morvay Ferencz* ref. lelkész szólt a kérdéshez. Eddig is aggodalommal foglalkozott ezen ügygyel és számos adatot gyűjtött össze. Aki nem Baranyában született, hanem más vidékről jött ide, meglepetéssel láthatta az itteni falvakat. Jólét és hideg hangulat állnak ellentétben. Nagyon szép, elragadó mindenütt a táj, de csendes az utcza, sehol nem veri fel a gyermek kacaj. Matematikai pontossággal megállapítható, mint kell Baranyából a magyar fajnak kivészni. Adatokkal is szolgál ennek illusztrálására. Van hely, ahol 1000 lélekre csak 5 születés esik. Kutatva az okot, azt hitte először, az ósiségi-patens teremtette az egy-gyermekrendszert, de ez nem lehet kizárólagos ok. Benne van a baj a korban, a műveltség fejlődése hozza azt magával, bizonyítja ezt az is, hogy éppen a legműveltebb néposztálynál legnagyobb a baj. De ne csak a munkásnépre, hanem magunkra is vessünk, mert az intelligencia körében tán még nagyobb mértékben uralkodik a bün.

TÁRCZA.

Test és lélek.

Életemnek javát én már elfőtöttem —
De sok vihar, gond, baj átvonult fölöttem, —
Kenyerem jobb részét, jó régen megettem, —
Nézek ki az éjbe, a sűrű sötétbe, —
Nincs künn semmi élet, —
De mintha hallanék,
Hangot és beszédet!
Bennem szól a lélek
És pedig a testhez, —
A földi feléhez,
S beszél ilyen képen:
„Mint virág édes vagy,
De hamar elhervadsz,
S nem üid fel Téged
Többé semmi harmat, —
„Földből lettél a föld lélsz!”
Múló minden éked,
Minden te szépséged, —
Minden dicsőséged!
Nézd én mennybe megyek,
S ott örökké élek!”

SZÉKY GÉZA.

Tolnamegye a XVI-ik században.

Megyénk negyedfél század előtti helyrajzára egy kicsiny, de érdekes fénysugárt vet a „Közérdek” előző számában Antonis Pigafetta egykoru uti jegyzete.

Mohácsról 6 és fél óra alatt Etyh-be érkeztek, ez nem más mint Etyén (Etevár), a török defterekben (adó kataszter) következően: Etyén. Ott feküdt a decsi szőlőhegyek lábánál, az országút melletti Ete dűlő maig megörzöttte a nevét. Nagy hely volt 112 adózó portával, lehetett közel 3000 lakosa, „város”-nak hívták. Bátaszéknek csak 79 portája volt, Szekszárdnak még sokkal kevesebb.

Itt megetethettek és feljegyezhetette a látott helységeket. Nem említi Bar-t és Farkasdot (mai Furkó) melyek akkor már valószínűen el voltak pusztulva. De nem szól Kesztöcz-ről sem, mely pedig akkor még fennállott 20 kapuval és mintegy 500 lakóval, nagy bortermő hely! 72 ezer akcse adót (török pénz 1 akcse 1/4 korona körül) fizetett, Várdomb felett feküdt, az országuti Kesztöcz dűlő ma is megtartotta nevét.

Etyénből 3 óra alatt jutottak Tolnára, ahol meghálhattak. Itt már csak Szekszárdot sorolja fel, pedig keresztül kellett menniük Ebes falun is (a mai ebesi esárdánál) melynek 76 adózó portája után lehetett 2000 lakosa. Mellőzi még Igese falut és Mözsöt, a defterek szerint „Mecs” 29 kapu.

Látni való hogy csak futólag sorolja fel az érintett helységeket, minden falu nem is érdekelhette: csak egyetlen várost talált nyugoti fogalmak szerint az egész uton Nándortól Budáig és ez Mohács volt, melyet a török irók is karsu minaretekkel ékeskedő fényes városnak neveznek. Török főurak és hatóságok székhelye volt 2588 házzal, mintegy 14 ezer lakóval. Utánna legnagyobb „város” volt Tolna, csak 760 házzal és legfőlebb 4000 lakóval. Paksnak, Földvárnak 3000 körül volt a defterek szerint a lakossága.

És Szekszárd? semmi sem volt ezekhez viszonyítva. A török adókataszter alig említi. A megye székhelye Simontornya volt, Szekszárdnak csak az erős falakkal védett régi apátság épülete adhatott némi súlyt, melyet a török mindjárt erődde alakított és 97 emberből álló őrséget tartott benne. Bátaszéket is fontosabbnak tartotta: ott 108 emberből állott az őrség. Érdekes felemlíteni, hogy a szekszárdi őrség zsoldja 93-111 akcset = mintegy 22-23 ezer koronát tett évente, amiből kitünik mily kitünően díjazta katonáit a török, míg a mi végbéli katonaságunk se pénzt se posztót nem látott.

Pigafettának megtetszett a mi vidékünk: a borág koszoruzta szőlőhegyek lephették meg. A földnépe már akkor főleg a borból és a jószágból pénzelt. A bortized kitett Gesztöczön 12.019 pintet, Ebesen 21.008 pintet, Csatáron (nevét a csatári völgy s

Kérjük az előfizetések megújítását s a hátralékok szives beküldését.

Legfőbb ideje, hogy össze kell szedni a társadalomnak minden erejét és felkutatva a bűn eredetét, tenni a legjobb meggyőződés szerint.

Miután a közgyűlés e kérdéssel összekapcsolandónak találta a kivándorlás kérdését is, egyhangu lelkesedéssel elfogadta az előadói javaslatot s a kiküldött nagybizottságnak feladatává tette a kivándorlás kérdésének a tanulmányozását is.

Baranyában tehát ennyire már volnának. Mindenesetre hazafias czélt szolgáltak, elismerést érdemelnek a bátor lépésért, de hogy valami tulságosan előre vigyék a kérdést, minden tiszteletünk és szimpáthiánk mellett is kételkedünk benne.

Nekünk bő tapasztalataink vannak a kiküldött bizottságok működésének eredményes voltáról. Fogy a tinta, meg a papíros. A statisztikai tudományt is nagyra becsüljük, de hogy ha reánk bízunk, mi inkább mégis egy pár ügyes detektívet kérnénk Tolnavármegye hasonlóképp veszélyeztetett területeire.

Egy pár gyermekirtási eset kétségtelen felderítése, néhány szigorú példás büntetés sokkal többet használna minden más egyébnél.

A büntetésnek elrettentő példáját kiküszöböltük törvénykönyvünkben, pedig talán van annak is egy kis része abban, hogy az erkölcsök hovatovább lazulnak s hogy ez a nagy tékozló fiú, a magyar nemzet úgy siet elpazarolni nagy örökségét — a jövőjét.

B.

A Szekszárdi Kaszinó Simontsits-könyvtára.

Különös irat érkezett le a napokban Tolnavármegye alispánjához, mint a Tolnavármegyei Múzeum ideiglenes igazgatójához.

Szalay Imre, a muzeumok és könyv-

abban „taluhely“ (örzi) 17-994 pintet. E 3 helység területén, mely megfelel a mai decsi, ócsényi szőlőhegyeknek Szekszárd déli felével — 1200 kat. holdat meghaladó szőlőnek kellett művelés alatt lenni. Ma sincs sokkal több! Ehhez képest a buza természetesen jelentéktelen volt, Csátár csak 4 kereszt, Ebes 349, Gesztőcz 433, Decs 639, Asszonyfalva (Szomfova) 45, Pilis 87 kereszt tízeddel adózott, e termelés csak a lakosság saját szükségletét fedezhette. Pigafetta utja éppen a telki földeken vezetett végig, láthatta a mivelt szántóföldeket — pedig több nem is volt a határban. A mai árter, mely most 40,000 holdon termi az aczélos búzát, a Duna hatalmában volt, csak legeltetésre, jószágartásra volt kitűnően alkalmas. Jószágtenyésztés volt a nép főfoglalkozása, melyet a török alaposan adó alá vett nemcsak közvetlen, hanem közvetve is minden hidnál, révénél. Az 1560-iki defterek szerint a Sárvíz hidvám 11.000 akaszt hozott, ma sem több; a bátaí rév marhavámja pedig 36-151, a tolnai révé pláne 171 019 akaszt jövedelmezett. Az akkori lábas jószág állomány bizonyonyal többszörösen nagyobb volt a mainál.

T. K.

tárak országos h. főfelügyelője azt írja benne, hogy miután meggyőződést szerzett arról, hogy a Simontsits-féle könyvtár 400—500 kötetre rugó anyaga ugyszólván kizárólag modern irányú társadalmi és közgazdasági művekből áll, s hogy a könyvtár alapítójánál letett 1000 korona tőke arra van szána, hogy annak jövedelméből bel- és külföldi társadalmi folyóiratok járattassanak, e szempontok figyelembe vételével, bármily elismeréssel viseltetik is Simontsits Elemér vármegyei főjegyző urnak a Tolnavármegyei Múzeum érdekeit szíven viselő, önzetlen elhatározása iránt, az a meggyőződése, hogy egy a szóban forgó könyvtár, mint pedig az azt használó városi közönség szempontjából bizonyára helyesebb, ha a könyvtár eddigi helyén marad s a kaszinó közönségének szolgálatára áll.

Mi ez? Hát vajjon ki ajánlotta fel a Simontsits-könyvtárat a muzeumban való elhelyezésre? Tudunkkal senki. De amint annak idején megirtuk, a Wosinsky Mor temetése alkalmával itt járt két kiküldött: dr. Mihalik és dr. Szemayer nyilatkozott úgy, hogy a muzeumok országos főfelügyelőse legközelebb kérészt intéz a kaszinó vezetőségéhez, hogy a Simontsits féle könyvtárat engedjék át a muzeumnak, hol azt fejlesztik és kiegészítik.

A főfelügyelőségnek tehát legalább is furcsa a felelete, valóságos dezavválása az, itt járt két urnak. Avagy talán az riasztotta meg a főfelügyelőséget, hogy a könyvtárban modern irányú társadalmi és közgazdasági művek vannak? Hát biz a magyar szociológia új keletű, de éppen azért kapva kapni kellett volna a kínálkozó alkalmon, mert tudunkkal sok olyan könyv van abban a gyűjteményben, amelyet még budapesti könyvtár is nélkülöz.

A főfelügyelőség egyébként megvigasztal bennünket, hogy a muzeumban szak-könyvtárat akar létesíteni (hát a Simontsits-könyvtár micsoda?) s szívesen rajta lesz, hogy népkönyvtárat kapjon Szekszárd.

Köszönjük ezeket is, de mindennek dacára szeretnénk egy kis világosságot is a dologban: a muzeumi főfelügyelőség visszautasít egy elég ritka és értékes könyvtárat, amelyet egyébként még fel sem ajánlottak neki s teszi ezt olyan módon és alakban, hogy akaratlanul is arra gondol az ember, hogy voltaképpen mi is mozoghat itt a bokorban?

B.

Holndonner Ferencz bucsuzása.

Bátaszéknek 27 éven át volt plébánosától illő módon bucsuzott el Bátaszék közönsége. Folyó hó 8-án tartotta az ünnepelt bucsumiséjét két káplánja segédlete mellett. A misén részt vett Bátaszék színe-java, valláskülönbség nélkül; megjelent a városi képviselőtestület, tűzoltó-egylet, a dalárda és fölvonultak az iskolás gyermekek is. Mise alatt Málé József karnagy vezetése alatt a dalárda énekelt remek egyházi énekeket. Mise után a község képviselő-testülete Gerner Mihály bíró elnöklété alatt diszközgyűlést tartott, melyen Erdős Gábor főjegyző gyönyörű és megható beszéd kíséretében adta át a több száz aláírással ellátott, gazdagon díszített fehér bőrkötésű emlékkönyvet. Az emlékkönyv czimlapján az ünnepelt buzgó munkássága folytán létesült bátaszéki templom tolla az látható, alatta több sorból álló bucsuszók.

Mind Boros Sándor vasuti mérnök munkája. Az agg prépost melyen meghatva vette át a kedves emléket és a szeretet hangján köszönte meg az őt ért megtiszteltetést. Délben tisztelegtek az iskolaszék, a tanító-

testület, a hitközségi tanács tagjai. A közönségben 50-en vettek részt, mely alkalommal többen szép és megható beszédben méltatták a távozó lelkes érdemeit. Az első felköszöntőt Erdős Gábor főjegyző mondotta, magas szárnyalású beszédében bucsuztatván a szeretett lelkipásztort, mire az ünnepelt szívből eredt beszédben a jelenvoltakra emelt poharat. Kiváló sikerű felköszöntőt mondtak még az ünnepeltre Szabó Károly országgyűlési képviselő, Szakács Imre mórági ev. ref. lelkész, Kovács Bálint és a volt káplánok nevében Blandl György adminisztrátor. Földes Dezső a vidéki vendégeket elvette. Következő üdvözlő táviratok érkeztek:

Erdős Bátaszék.

Ünnepélyeteken szellemileg részt veszek. Az ünnepelt iránt kifejezésre jutó tiszteletben egyesülök veletek.

Janosits.

Tekintetes Erdős Gábor urnak Bátaszék.

Az ünnepeltet és ünneplőket őszintén üdvözli

dr. Igaz Béla.

Erdős Gábor Bátaszék.

Az ünnepeltnek és ünneplőknek szíves üdvözlőmetem

Boda Vilmos.

Holndonner Ferencz Bátaszék.

Közbecsülés és közszereteten teljesített áldásos működésétől való megválásakor szívből üdvözlöm Nagyságodat, mint az egyházi és világi hatóságok közötti egyetértés állandó ápolóját. Jól végzett kötelességeljesítés boldogító tudatához jó erőt, egészséget kíván tisztelője

Bajó, főszolgabíró.

Holndonner prépost urnak Bátaszék.

Hiveinek hálája és tisztelőinek szeretete édesítsék, derítsék nyugalmanak napjait.

Virág

és a szemináriumi asztallársaság.

Másnap reggel 9 órakor a hitközségi tanács, községi előjáróság és szép számú közönség kísérette ki a távozót gyalog a vasuti állomásra.

Az utcán sorfalat állott mintegy 700 iskolás gyermek, a menet élén a tűzoltótestület haladt zenekarával. A vasutnál meg egy utolsó Istenhozzád s könnyes szemek nézték az élettelen gépet, mely elvitte tőlünk tiszteletünk és szeretetünk tárgyát. Az ünnepelt innét Pécsre utazott, hogy a megyés püspöktől is elbucsuzzék. Az eltávozott lelkész emléke örök időkre fog maradni Bátaszéken. Ugyanis az ünneprendező bizottság gyűjtést rendezett egy Holndonner-alapra, melynek kamataiból szegény iskolás gyermekek ruháztassanak föl minden karácsony ünnepén. A községi képviselőtestület 500 koronát szavazott meg a költségek fedezésére és az alapra, melyhez Zichy Gyula gróf 100 koronával járult hozzá. A gyűjtés még nincs befejezve. Annak idején beszámolunk a gyűjtés eredményéről.

Holndonner Ferencz életrajzi adatai a következők: Született Mohácson 1830 szeptember 17-én. A gimnázium négy alsó osztályát szülőhelyén a kaptáranusoknál végezte, a felsőbb osztályokat és a teológiát Pécsen. Első szentmise áldozatát Mohácson 1853 október 2-án mutatta be. Első káplán állomása Abaliget, honnét 1856 októberben Németbolyra került. 1860 októberben Dunaföldvárra helyeztetett, ahol mikor 1862 szeptemberben Egyed Antal apátplébánost meggyilkolták administrator is volt. Innét a beteg gödrei plébános helyettesítésére Gödrére, 2 hó múlva Tolnára, majd fél év múlva ismét Dunaföldvárra került, honnét 1866 májusban Duna-

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, meg-műteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdöbetegek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolását.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche“

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárban. — Ára üvegenként 4.— korona

szekcsőre küldetett. Alig tölt itt egy évet, midőn megüresedik a hetvehelyi plébánia s a káptalan, mint kegyúr 1867 május 4-én őt választja meg plebánossá. Hetvehelyen csak rövid időt tölt, mert *Szláby* Ferencz káptalani helynök kivánságára cserél *Vidák* József báta plebánossal, kinek hűvel békésen elintézhette az üzenetközése támadt. Bátán 11 évi lelkészkedése alatt egy mellékhatással megnagyobbította a templomot és az így megnagyobbított szentegyházat teljesen újra rendezte be és szerelte fel. Három új oltárt és orgonát is építtetett. A plébániaházat is megtoldotta, de már a nem feltétlenül szükséges, inkább kényelmi igények kielégítésére szánt előcsarnokot sajátjából építette. Midőn *Berecz* József ez. kanonok bátaszéki plebános nyugalmába vonult, *Trefort* miniszter 20 folyamodó közül *Holndonner* nevezte ki bátaszéki plebánossá. Főtörvénye itt a régi helyett új templom építése. E törvénye sikerrel is járt, mit a 419,407 korona költséggel felépített és 1903 október 4-én felszentelt templom szépsége igazol. A templom felszentelés napján tartotta *Holndonner* féléves áldozati jubileumát, mely alkalommal általános tiszteletnek és szeretetnek örvendő egyenlősége kiváló ünneplés tárgya volt. A templomter megszerzése költségeihez 2000 koronával járult hozzá. E mellett a népnevelés is állandó gondoskodásának tárgya. A községi iskolaszéknek közel 20 év óta elnöke. Elnökségi idejére esik a magyar tan nyelv megállapítása. A községi iskola katolikus jellegének visszaállítása iránt két ízben indított mozgalmat, 1885-ben és 1898-ban, mindkét alkalommal eredménytelenül. Jótékonyága általánosan ismert, a szegények támogatásában fáradhatatlan. A *Hettyey* Sámuel püspök által alapított pécsi tápintézetnél 2400 koronás alapítványt tett. Püspöke 1899-ben szentszéki ülnökké, ő felsége a király pedig 1902-ben a boldogságos Szűzről nevezett, Schlengenmundi ezimzetes préposttá nevezte ki. Ez alkalommal a hitközség szép ünnepélyt rendezett tiszteletére, a képviselőtestület, melynek huszú négy tagja, diszközgyűlést tartott, a többi hitfelekezet, az özszes egyesületek tisztelegtek nála s a kaszinóban rendezett közebében számos felkészültben méltatták hervadhatatlan érdemeit.

VÁRMEGYE.

A közigazgatási bizottság ülése.

Tolnavármegye közigazgatási bizottsága rendes havi ülését f. hó 6-án tartotta meg gróf *Apponyi Géza* főispán elnöklése alatt. Jelen voltak: *Döry* Pál alispán, *Simontsits* Elemér főjegyző, *Kurz* Vilmos árvaszéki elnök, *Fink* Kálmán kir. tanácsos, pénzügyigazgató, *Tihanyi* Domokos kir. tanácsos, tanfelügyelő, *Sass* László, Dr. *Hangel* Ignác főorvos, *Toth* Ödön t. főügyész, *Alacs* Zoltán kir. főmérnök, *Perczel* Dezső v. b. t. t., *Bernrieder* József, *Jeszenszky* Andor, *Boda* Vilmos.

Dr. *Hangel* Ignác főorvos jelentése szerint a közegészségi állapot a lefolyt márczius hónapban nem volt kedvező, az influenza mint kór-ok által előidézett emésztő-, ideg-, és légző-szervi bántalmak még igen nagy számban észleltek, ez utóbbiak gyakran tüdővel komplikálva súlyos lefolyásnak voltak.

Nem kevesbedtek a heveny fertőző betegségek sem, bár lefolyásuk enyhébb, gyógyeredményben jobb volt az előző hónapnál.

A szekszárdi Ferencz közoktatóházban 583 egyén ápolatott márczius hónapban.

Sigora Lajos th. állatorvos jelentése szerint az állategészségügy a sertésvész terjedése folytán ismét kedvezőtlenre fordult.

A haszonállatok egészségi állapotának tavaszunként megejtendő vizsgálata az összes járáásokban megkezdődött.

Fink Kálmán kir. tanácsos, pénzügyigazgató jelentése szerint az elmúlt hónapban a különböző adónemekből 95094 kor. 06 fillér folyt be, mely bevételt összehasonlítva a múlt év hasonló időszakában befolyt 30487 korona 65 fillérrel, kedvezőbb 64606 kor. 41 fillérrel.

Alacs Zoltán kir. főmérnök jelentése szerint az állami és kiépített törvényhatósági közutak állapota a lefolyt hónapban jó volt, elemi kár, vagy közlekedési akadály nem fordult elő.

Az építési munkálatok a legnagyobb részben teljes időjárás folytán szüneteltek, a kavics szállítást azonban már ismét folytatják. A múlt év végén vállalati uton megkezdett beruházási utépítkezések földmunkái is megkezdettek.

A házi kezelésben végrehajtható folyó évi beruházási utépítkezések földmunkájának megkezdhetése végett régy helyen, ugymint Tamásiban, Hidegkúton, Lengyelnél és Sárszentlőrincen az előzetes műszaki felmérések és kitérások múlt hó második felében megkezdettek, s ezek alapján április hó első napjaiban a földmunkálatokhoz tényleg hozzá is fognak.

Beke Ferencz kir. altábornagy jelentése szerint a szekszárdi kir. törvényszéki fogházban márczius hónapban 203 egyén volt letartóztatva.

Sass László közgazdasági előadó jelentése szerint a tavaszi gazdasági munkálatokat a hosszú erős tél után csakis múlt hó második felében kezdhették meg. A tavaszi kalászosok vetése márczius hó végén még javában folyt, a többször ismétlődő reggeli fagyok hátraltatták gazdáinkat a munka folytonos tevéseben. Az őszi gabonák, daczára a kemény hideg télnek, általában jól teleltek; elvéve, főleg a vármegye nyugoti részében egérkár foltok vannak az őszi vetésekben.

Az állattenyésztésre kedvező volt a múlt évi jó takarmány termés, daczára a hosszú télnek, sehol sem volt takarmány hiány. A szarvasmarha ára nem változott, igen magas, a kereslet különösen friss fejős tehének iránt igen nagy.

A vármegye déli részében rohamosan terjed a kiscigák körében a nehéz mura-közi igásló, daczára, hogy nálunk ezen tájfajta a köztenyésztésből ki van zárva s hidegvérű állami ménnek nem is lesznek a vármegye területére beosztva.

A szőlőkben a tavaszi kikapálás befejeztetett, a metszés folyamatban van.

Munkásviszonyaink folytonosan rosszabbodnak, az amerikai és németországi kivándorlás rohamos emelkedése folytán; a mezőgazdasági cselédek között is tapasztalható az elégedetlenség, a külföldi magas, nálunk el nem érhető kereset utáni vágy, s az ezzel kapcsolatos kivándorlás annyira megapasztotta az éves cselédség számát, hogy ritka gazdaság az, ahol teljes számban megvan a cselédség.

Indítványok a mai vármegyei közgyűlésen.

I.

Bartal Béla es. kir. kamarás, faddi lakos a következő indítványt adta be:

Mondja ki a közgyűlés:

1. Tolnavármegye a kormány és parlament legsürgősebb feladatának a már 10 évig tartó s a gazdákat annyira károsító vámpolitikai bizonytalanság megszüntetését tekinti.

2. A kormány az iránti törekvését pártkülönbség nélkül támogatja, de elvárja, hogy míg a vámpolitikai helyzet tisztázva nincs, a gazdák ugys sulyos közterheit újabb adófizetésekkel sulyosítani nem fogja.

3. A vámpolitikában a gazdasági egyesületek nagygyűlésének határozatához ragaszkodik és a mezőgazdaság érdekeinek teljes megóvását kívánja.

4. Az 1917-ik éven tuli vámpolitikának, (önálló berendezkedés, nyugat-európai, balkán- vagy európai vámegegyesület keretében) meghatározását, mivel most erre a pénzpiac, világverseny és politikai változásokat megítélni még nem lehet — a kormány, parlament és gazdaközönség későbbi feladatának tartja.

Szükségesnek tartja azonban a tengeren tuli versenynek akkori még élesebb alakulásával szemben azt, hogy a kormány addig is a legintenzívebb erőgyűjtés politikáját folytassa s az európai államok vámpolitikai egyesülésének előkészítésével már most is foglalozzon.

5. Minthogy Amerika állandó versenyé és igényei folytán a nemzetközi pénzpiacnak sulyos helyzete sajnos, egyhamar nem változik s evvel szemben eddigi bank szervezetünk teljesen bevált, sőt közgazdaságunknak a külföldnél kedvezőbb kamatlábat biztosított, a megye ezen bankszervezet megváltoztatását csakis azon időpontra és azon esetre óhajtja, hogyha

a) a nemzetközi pénzpiac helyzete a gazdáknak káros átmeneti rázkódásokat teljesen kizárja,

b) hogyha a magyar önálló bank kizárólag magyar tőkével állítható fel, idegen bank-tőkével felállított bank az ország függetlenítését nem biztosíthatván,

c) ha a gazdaközönség és az ipar biztosítékot nyer az iránt, hogy az új bankszervezet legalább is olyan olcsó kamatlábat, hitelt, olyan valuta politikát és a nemzetközi pénzpiacra olyan befolyást biztosít, mint a mostani.

Kivánatosnak tartja azonban addig is, hogy az állam önállósága a bank eziménél is a többi közös intézményhez hasonlóan biztosítható.

6. A fogyasztási adók elválasztását az átutalás, egy mindkét államban azonos monopólium politikával, a költséges és csempészetel kijátszható fogyasztási vámvonal mellőzésével óhajtja.

Biztosítékot kíván azonban az iránt, hogy az osztrák önálló fogyasztási adópolitika a gazdák termékeinek (buza liszt, hus, bor) szabad értékesítését az osztrák piacokon ne korlátozza.

II.

Szabó Károly országgyűlési képviselő a következő indítványt adta be a szombati közgyűlésen leendő tárgyalás végett: Tolnavármegye törvényhatósági bizottsága irjon fel a kormányhoz az önálló nemzeti jegybanknak 1910-ig, az önálló vámterületnek 1917-ben és az önálló fogyasztási adórendszernek 1908-ban leendő létesítése, illetve életbe léptetése iránt.

III.

Grünvald Lajos megyebizottsági tag a mai napon tartott közgyűlés elé a következő indítványt terjesztette elő: Irjon fel Tolnavármegye törvényhatósági bizottsága a törvényhozáshoz, melyben kifejezi azon reményét, hogy a törvényhozás olyan kiegyezést, mely a közös vámterületet 1917. éven tül fentartja — elfogadni nem fog, hogy az osztrák-magyar bank szabadalmát 1910 évi december 31-ig terjedő időn tül meghosszabbítani nem fogja, hanem gondoskodni fog arról, hogy az önálló magyar jegybank működését 1911 évi január 1-én megkezdje.

Fekete Hugó Szekszárd, Kaszinó-bazár

Női- és gyermek-kötények, harisnyák, ingek, gallérok, nyakkendők, ajándék-, disz- és játéktárgyak nagy választékban.

VÁROSI ÉLET.

Városi közgyűlés.

Szekszárd r. t. város képviselőtestülete dr. *Hirling* Ádám polgármester elnöklete alatt folyó hó 6-án a városházi tanácssterem megrongált állapotára való tekintettel a Szekszárd Szálló nagytermében tartotta meg rendkívüli közgyűlését. A gyűlésen a képviselőtestület tagjai a tárgysorozatba felvett fontos ügyek által keltezt érdeklődés igazolásául szép számmal jelentek meg és így végre a tárgysorozatba felvett ingatlan elidegenítés iránti kérvények felett is határozhattak. A gyűlés lefolyásáról következőkben számolunk be. Napirend előtt a polgármester kegyeletes szavakkal emlékezett meg a képviselőtestület kiváló tagjáról, *Wosinsky* Mór apátplebánusról, akinek elhunytá felett érzett fájdalomnak a képviselőtestület jegyzőkönyvében ad kifejezést.

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére *Horváth* Ignác és *Csepí* Sándor képviselőtestületi tagokat kérték fel. 2. Árvaszéki helyettes elnökül a városi főjegyzőt jelölték ki. 3. A városháza sülyedés folytán megrongált nagytermének helyreállítását elhatározták és a munkálatoknak a bemutatott költségvetés szerint 7035 kor. 3 fillért tevő költségeit a fogyasztási adó-pénztárból folyósították. — 4. A szegény ügy rendezése tárgyában előterjesztett bizottsági javaslatot, mely a szegény ügyet a koldulás megszüntetésévé akarja — igen helyesen — rendezni, a segítyezést pedig a szegény-alapból adandó készpénzben és az esetleg megnagyobbítandó szegényházban adandó lakásban akarja nyújtani, elfogadták. — 5. A városi tisztviselők fizetésének rendezése kérdésében élénkebb vita indult meg. A bizottság javaslata ellen *Schneider* János szólalt fel elsőnek. A javaslatot nem fogadja el, mert az nem foglal magában általános rendezést, holott a képviselő testület ilyen munkálat előterjesztésére adott megbízást; nem terjeszkedik ki a számvevő és mérnöki állására, bár ezt a képviselő testület szintén feladatává tette. Nem fogadja el a javaslatot, mert egyes állások javadalmát kisebb összegben állapítja meg, mint amennyi fizetés azzal a község idejében volt összekötve és mert nem vette figyelembe azt a munkatöbbletet, mely a várossá átalakulás folytán egyes tisztviselőkre hárul. A javaslatot a bizottságnak visszaadni javasolja újabb javaslattal végett. — *Boda* Vilmos a bizottság álláspontját védelmezi, mert nemcsak a tisztviselők helyzetét kellett figyelembe venni, hanem a város anyagi helyzetét is. A bizottság javaslatát kielégítőnek tartja, mert a méltányos kivánalmakat kielégíti. Minthogy azonban arról, hogy a jegyzők a községi szervezet mellett élvezett korpótlékok elveszítették, a bizottság nem tudott, nem ellenzi, hogy a javaslat a bizottságnak visszaadassék. — *Simontsits* Elemér elfogadja *Schneider* javaslatát, mert hosszabb időre szóló rendezésről van szó s a bizottság jelentéséből nem győződhetett meg arról, hogy a bizottságot mily vezérelvek vezérelték javaslatának megtételénél. Egyenlő jelentőségű állásokat egyenlő javadalomban kell részesíteni. A város érdekeit mindenestre figyelembe kell venni, de szerinte úgy szolgáljuk a város érdekeit, ha a tisztviselőket úgy fizetjük, hogy azok minden idejüket és erejüket a város ügyeinek szolgálatára fordítsák és ne legyenek kénytelenek más mellékes jövedelmek után járni. A bizottságtól részletes jelentést kíván. *Tóth* Károly, *Boda* Vilmos, *Bodnár* István, dr. *Leopold* Kornél és *Örffy* Lajos hozzászólása után a javaslatot a bizottságnak, melyet még dr. *Kramolin* Gyula és *Schneider* János tagokkal kiegészítettek, újabb tárgyalás végett visszaadták. — 6. A mezőőrök fizetésjavítás iránti kérvényét elutasították és megbízták a polgármestert, hogy a mezőőri szolgálat javítása érdekében tegyen javaslatot. — 7. *Ferencz* József végrehajtó fizetésjavítás iránti kérvényét az 5. pont. alatt kiküldött bizottságnak adták ki. — 8. Az iskolai alapvagyonghoz tartozó földterület bérbeadása

iránt megtartott árverés, mely szerint a 113.780 □-öl kiterjedésű földet 3550 korona haszonbérért *Helli* Lajos, *Frey* Jakab, *Prantner* Márton és *Dorogi* István vették bérbe, jóváhagyták. — 9. A báró Auguszárház virág-utcai kertje bérbeadására tartott árverést, melyen a kertet 270 kor. haszonbérért *Nagy* László vette bérbe, jóváhagyták. — 10. A Kron-féle üzlethelyiség bérbeadásával a polgármestert megbízták. — 11. A szénkéreg-raktár bizományi kezelésére vonatkozó nyilatkozatot kiadták. — 12. A szaktanítás gazdasági ismétlő iskolára vonatkozólag a közigazgatási bizottság által kívánt nyilatkozatot, mely szerint a város a föld, épület és általában a dologi kiadások szolgáltatására, valamint arra az esetre, ha a gyermekeknek a telepre való kimenetele lehetetlen, a polgári leányiskola áthelyezése után az iskolában fennmaradó tanteremből 1—2 tanteremnek a gazdasági iskola rendelkezésére való bocsátására kötelezi magát, kiadták. — 13. *Döry* Pálné, mint a róm. kath. óvodát fenntartó egyesület elnökének kérvényére az egyesületnek a régi fogy. adópénztárból 400 korona segélyt utalványoztak. — 14. *Tóth* Gyulának az általa eszközölt javítások megtérítése és némely javítások megtétele iránti kérvényét a szükségesség és a költségek mérvének megállapítása végett a gazdasági tanácsnoknak és a tiszti ügyésznek kiadták. — 15. A városi szőlőtelepre vonatkozó 1906. évi számadást 5591 korona 41 fillér bevétellel, 3067 kor. 97 fillér kiadással, 2523 korona 44 fillér maradvánnyal elfogadták. — 16. A gyámpénztár 1906. évi IV. negyedévi vizsgálatáról felvett jegyzőkönyvet, mely szerint a gyámpénztár készpénzben 2671 kor. 64 fill., pénzügyi betétben és értékpapirokban 826.757 kor. 30 fill., adóslevelekben 47.950 kor. 12 fill., drágaságokban 47 korona 90 fillért kezelt rendben és hiánytalanul, tudomásul vették. — 17. A polgári iskolánál levő alapítványok 1905. évi számadását 3718 kor. 91 fill. bevételi előirással, 116 kor. 69 fill. bevétellel és kiadással és 3602 kor. 22 fill. cselekvő hátralékkal, az 1906. évi számadását 3728 kor. 1 fill. bevételi előirással, 117 kor. 40 fill. bevétellel és kiadással és 3610 korona 61 fillér követelésbeli maradvánnyal jóváhagyták. — 18. *Neiner* Györgyné, *Weisz* Mátyás, *Buzás* János és *Ferencz*, úgy az alapítv. urad. tulajdonjog átírási ügyében május 11-ére tűztek ki közgyűlést. — 19. *Stigl* Józsefnének 40 korona lakbéremelést megszavaztak. — 20. *Föglein* Ferencz és *Vesztergombi* Antal ingatlan átadás iránti kérvényének tárgyalására május 11-ére tűztek ki közgyűlést. — 21. *Taksonyi* Jánosnak az általa kért terület □-ölenként 5 korona árban eladták. — 22. A *Ferencz*-kórháznak a két telke között elvonuló utcát □-ölenként 12 korona árban eladták. A kórház azonban a *Széchenyi*-utcától a vásár-tér felé vezető utcát 12 méterre kiszélesíteni köteles. — 23., 24. *Sándor* János és *Illés* János kérvényét elutasították. — 24. *Reisinger* János, volt kis kocsis özvegyének 40 korona temetési segélyt megszavaztak. — 26. *Páli* József, siogárdi lakos fogyasztási adóját leírták.

Apróságok a szakcsi pótválasztásról.

Irta: *sempthei* Matzkó Lászlóné.

Még husvét vasárnapján kételkedve tekintettek körül a 48-asok, hiszen az ellenfél erősen dolgozott és hol *Hencz* képviselő, hol *Huszár* alakját lehetett látni, mint mennek házról-házra hiveket toborozni össze. Így el-sején is, husvét másnapján, a két mise közt, midőn a legtöbb ember jár-ke az utcákon, beszédet tartott *Huszár* Károly, intve hiveit a kitartásra és távolmaradásra a függetlenségi hazug és forradalomba vivő zászlajától. A hallgatóság közt volt egy öreg, ősz ember: *Balog* József, kinek fájt ez a beszéd és odakiáltotta: „Az ősz 48-asokat tartsa tiszteletben, kik jobban ösmerik a multat, mint maga, gyerekember!”

Balog mellett állott egy fiatal, vézna, alig 19 éves csizmadia legényke, ki, mint nagy hive a néppártnak, ráírvallt *Balogra*: „Hallgasson, mit tud kend, vén szamar!” Többet nem mondhatott, mert a következő pillanatban egy hatalmas csattanás, mint egy ostorcsapás hangzott végig és aki a hangot követve arra nézett, láthatta, mint inog a legényke feje jobbra-balra, hogy az egyensúlyt visszaszerezze, míg a kalapja nagy ivben a szomszédba repült. A hatalmas pofont *Marossi* Pista mérte, ki *Balog*ban keresztapját tiszteli és megvédeni kötelességének tartotta.

És *Huszár* folytatta beszédét, büszkén elősorolva azon községeket, hol mindenki az ő zászlójához csatlakozott, hiszen az ő zászlója az igazság zászlója s így ő tudja már most, hogy ő lesz a követ. Egy hatalmas, dörgő „abzug!” hangzott fel az elkeseredett, de nem csüggedő szakcsi 48-asok ajkairól, bár ők is érezték *Huszár* szavainak igazságát és tudták, ha nem jön segítség, támogatás, a 48-as zászló veszve van.

De megjött a segítség. Még az nap, tehát elsején, délután 5 órakor robogtak be a kocsi és *Hainrikffy* kíséretében jöttek: *Ábrahám*, *Csontos*, *Dobrovich*, *Óváry*, *Szemere*, *Szunyog* és *Weber* képviselők.

Stockinger, *Mányok* és *Matzkó* László vezetésével egy beláthatatlan embertömeg fogadta a képviselőket. Fülhangzott itt is, ott is a fütty és sziszegés, de a képviselők nem zavartatták magukat. Bátran állt fel *Ábrahám* Dezső és az ő gyönyörű, hatásos beszédére mindinkább szűnt a moraj, szitkozások. Mély csend uralkodott mindenütt és aki némán figyelve nézte a közönséget, láthatta, hogy még a leghivebb néppárti is gyönyörűséggel hallgatta a szép érveléseket.

Ábrahám után *Hainrikffy* beszélt és így szólt a képviselők.

„Nem érez az, ki érez szavakkal mondhatót!” — mondja egyik nagy költőnk és én most látom, mily gyenge az én női tollam hűen leírni, méltányolni a szebbnél-szebb beszédeket.

Amily szép volt *Szemere* hasonlata az oroszlanról, oly lelkesítő, buzdító volt *Weber*, *Szunyog*, *Csontos* és *Dobrovich* szavai a néphez, mely végre annyira lelkesült, hogy tombolt és kívánta, *Hainrikffy* álljon fel az asztalra, hadd lássák még egyszer *Hainrikffy* meghatva állt fel, megköszönte a népnek a szeretet eme megnyilvánulását, aztán hatalmas „Éljen!”-ek közt ment kiki a kijelölt szállásra.

Szakcs tehát meg volt nyerve. De annál nagyobb erővel küzdött több, teljesen néppárti község. *Könyi*, *Nak*, *Értény*, *Gyulaj*, *Duzs* és *Kánya* teljesen *Huszár* pártján állottak és bizonytalan volt a többi község is, mert nem mertek szint vallani. A néppárt erősen dolgozott a helyzet kétségbe-ejtő volt.

Könyiba *Markos* Gyula volt beosztva. A német községekbe *Weber* került. *Kurd*, *Gyulaj*, *Csibrákra* *Dobrovich* ment. *Nak*, *Lápató*, *Várong* községeket *Szunyog* képviselte.

És ime, a teljesen néppárti *Könyiban* oly ügyesen markolta meg *Markos* Gyula a zászlót, hogy a választás napján pontban 8 órakor tekintélyes csoporttal vonult be. A falu végén azonban leszállt a kocsi és egy hatalmas zászlót lengetve, vezette be gyalog, méltóságteljes lépésekben szavazóit és mert éppen a kónyakra került a sor, rögtön le is szavaztatta őket.

Alig vonult fel *Markos* csoportja, ugyanazon uton ért be *Hencz* az ő hiveivel. *Hencz* is leszállt kocsijáról, de választói kocsin robogtak tovább. Minden egyes kocsiját kalaplengetve fogadta 35 kocsi vonult fel egyszerre. Pár percnyi szünet után 17 kocsi érkezett és kis vártatva még 9. Igazán impozáns szám, gyönyörű felvonulás volt. A 48-asok táborában csüggedő arcok voltak láthatók, de *Markos* ledörögte őket, mondván: „Nem kell félni, hiszen *Dobrovich* és *Weber* még hátra vannak, megyek most eljűk!”

És *Markos*nak igaza volt. Hogy annál impozánsabb legyen az ő felvonulásuk, *Dob-*

rovich és Weber egyesültek szavazóikkal, úgy vonultak fel. Hatalmas éljenzés, kalaplengetés és kendők lobogtatása fogadta a megszámlálhatatlan tömeget. Igazán megható volt, mily szépen sorakoztak Weber németjei, (kiknek nyelvén ő oly eredetin tud beszélni, hogy élvezet hallani egy-egy sváb beszédét) Dobrovich visszatért magyarjaival.

Markos látva Dobrovich és Weber gyönyörű eredményét, örömmel rázta meg két társa kezét, midőn Markosra rákiált egy hang: „Nem szégyenled magad!” — Markos hátratekint és ime látja Nyáry Béla néppárti képviselőt, ki őt megtámadta.

— Én szégyeljem magam? — vágja vissza Markos, — szégyelje magát a piszkos, a piszkos pedig te vagy, mert te támadtál meg!

Nyáry fenyegető állással Markos felé lépett, de e perczen Dobrovich Markoshoz ugrott és midőn Nyáry maga is látta, jobb lesz nyugodtan lenni, haragját fékezve, csak azt mondta: „Még találkozunk!” — mire sietve távozott.

De történtek egyes felderítő dolgok is. Igy egy asszony egy magas dombon épült házában annyira elmerült a kocsik nézésében, hogy elejtette szakajtóját. A szakajtó a meredekről villámgyorsan gurult lefelé és egy döczenéssel éppen egy néppárti kocsi esett. A benlevők ijedten ugrottak fel, az asszony a szakajtójáért ordított, mire teljes felfordulás lett. Jött a katonaság szuronyt szegezve és midőn kiderült a való, nevetett jóízűt mindenki.

A másik eset, hogy Müller Ignác, a 48-as zászló igaz, hű embere, fáradságot nem űmelve küldte a kocsikat a szavazókért. De egy izben meg is járta. Elküldte ugyanis megbízottját oly emberért, kiről azt hitte, hogy 48-as, mert a mult választáson Szluharpárti volt. Persze nem gondolt arra, hogy ez az ember most megváltozott. Zuhogott az eső, feneketlen volt a sár, alig-alig cizammogtak a lovak is. Utközben azonban kislú, hogy ez ember néppárti. No, nem kellett több, megáll izben a kocsis és a megbízott — valami Kiss nevezetű — leszállítja az atyafit a kocsiról, le, a zuhogó esőbe, feneketlen sárba. És folyt a küzdelem. Jöttek, robogtak a kocsik, sürgött, forgott a nép. Hol ide, hol oda billent a mérleg. Alig vergődött fel a függetlenségi párt, jöttek a többi községgel egyesült értényiek. Elöl egy menyecske ünnepi ruhában, kezében fehér zászlóval, utána 12 fehérbe öltözött leány és utánuk a néppártnak egy hatalmas tábora. De jött viszont a dombovári függetlenség, a lelkes vasutasok csoportja és az eredmény tiszta volt. Minden függetlenségi tudta már 5 órakor, hogy győzni fognak.

Markos erre elutazott, de Dobrovich és Weber táborukban maradtak abban a reményben, hogy elláll az eső. Térdig sárosan, az esőtől lucskosan várták a zárórát. Ugy határozták el, hogy beszédet fognak tartani, még pedig Dobrovich a választás színhelyén, hol el fogja mondani Kossuth Lajos érdemeit, mit tett a népért, mi volt a nép 48 előtt, hogy nem szabad senkinek a 48-as zászlótól eltántorodni, attól a szent, ősi dicőségétől, hanem hála töltse el minden egyes magyar ember szívét és ima gyanánt ejtse ki e szót: Kossuth. Weber pedig folytatónak Kossuth Lajos fiának, Kossuth Ferencnek fogja az érdemeit elősorolni, ki nem harcra akarja függetlenségi eszméivel a magyart kergetni, hanem csendes, józan tettekkel bírni. Be akarta bizonyítani, milyen kiváló a mostani kormány, amelyben egy Andrassy, egy Apponyi dolgoznak a nép jólétéért.

Sajnos, a tervezett fáklyásmenet elmaradt, megakadályozta a szakadó, szünni nem akaró eső és a feneketlen sár, de azért minden korecsmából kihangzott a zene, a táncz, a vigság és a dal: Kossuth Lajos azt izente . . .

Tolnavármegye tavaszi rendes közgyűlése.

Tolnavármegye törvényhatósági bizottsága a mai napon tartotta szokásos tavaszi rendes közgyűlést, a bizottsági tagok rend-

kívül nagy érdeklődése mellett. A közgyűlést Apponyi Géza gróf, főispán pontban 10 órakor nyitotta meg. Üdvözölvén a megjelenteket, az elismerés legmelegebb hangján emlékezett meg az elhunyt Wosinsky Mór elvülhetlen érdemeiről, egyszersmind bejelentette, hogy Somogyi Zsigmond, paksi járási orvost hosszú, érdemes szolgálatára való tekintettel, tiszteletbeli főorvossá nevezte ki. Az alispán, közigazgatási bizottság, a számonkérő szék jelentéseit felolvasottnak tekintették s tudomásul vették. Az alispán jelentésében foglalt indítványhoz képest azonban egyhangulag elhatározták, hogy Wosinsky arczképét a vármegyei muzeum számára megfestetik. Több bizottsági tag indítványát a Bajó János, árvaszéki üllők szakavatott tollával lapunkban megpendített amaz eszmére vonatkozólag, hogy tűzfelügyelői állás szervezettsék, a közgyűlés tekintettel arra, hogy a kérdés törvényhozási rendezés alatt áll, nem fogadta ugyan el, de már most kimondta, hogy a tűzrendészeti szabályrendelet hiányos részleteit módosítani hajlandó.

Bartal Béla indítványát a Dunaszakaszon végzendő munkálatok gyorsítása iránt elfogadták s e tárgyban a keresk. miniszterhez és a képviselőházhoz felírnak s a szomszéd vármegyékhez is átiratot intéznek.

Kovarcz József bizottsági tag ama indítványát, hogy az alispán az elszegődött aratók utlevélnék kiadását tiltsa el, mint törvénybe ütközőt elutasították, de mert érdekek összehűködéséről van szó, felírnak az országgyűléshez, hogy a kérdést törvényhozással rendezze.

Térmez János indítványára felírnak a pénzügyminiszterhez, hogy Pakson adóhivatalt állítson.

Ezután a Wosinsky Mór elhalálása folytán egyes bizottságokban megüresedett állásokat a következőleg töltötték be: A közigazgatási bizottságba Szabó Károlyt, a központi választmányba dr. Fent Ferenczet, az állandó választmányba Csapó Vilmost, a Styrum Lyburg választmányba dr. Fent Ferenczet, a monografia bizottságba dr. Leopold Kornélt, a levéltárt selejtező bizottságba Bodnár Istvánt, a népnevelési bizottságba Szabó Géza hittanárt, a magyarosító bizottságba dr. Beöthy Károlyt, a Ferencz kórház választmányába elnökké dr. Fent Ferenczet, a közegészségügyi bizottság elnökévé Török Bélát, a muzeum-bizottság elnökévé Örfly Lajost választották meg.

A választás megejtése után a közgyűlés Bartal Béla, Szabó Károly és Grünwald Lajosnak lapunk más helyén olvasható indítványait vette elő. Az állandó választmány Bartal Béla indítványát ajánlta elfogadásra.

Legelsőnek Szabó Károly országgyűlési képviselő, megyebizottsági tag szólalt fel. Indítványát röviden hárommal kívánja megokolni. Első oka állásfoglalásának az az egyöntetű felvonulás, a melylyel a vármegyék s ipar, kereskedelmi kamarák a gazdasági függetlenség zászlaja alá csoportosulnak. Második ok, hajlíthatatlan függetlenségi álláspontja, a harmadik pedig saját egyéni meggyőződése. Éppen Ausztriának a kiegyezéshez való ragaszkodása győzi meg őt a kiegyezés káros voltáról, ezért a personál uniót kivéve semmi kapcsolatot nem óhajt azzal Ausztriával, a mely mint a saskeselyű Prometheus máját, emészti, szívja a nemzet életerejét.

Bartal Béla, mielőtt indítványa megokolására térne át, nemcsak a saját meggyőződésére, de a külföldre is hivatkozik, a mely az első nemzetfenntartó elemet magában a földben látja. Már első felszólalásakor is a gazdák érdekeinek volt szószólója, most, hogy az a politikai párt, a melyhez tartozott, a választási közdelemben összetört, addig is, mig az agrár párt létrejön, gazdasági párti álláspontja helyezkedik, mert a föld érdeke lehet ugyanis csak ebben a kérdésben minden pártra nézve irányadó.

Távol áll a bizantinizmustól és az ug-ratástól is, de hát most mi a helyzet a vámpolitikában? A tárgyalások lassu menetének az az oka, hogy a függetlenségi pártban olyan extrém elemek vannak, amelyek a kormányt tullicizálják, álláspontját megnehezítik, nincs

tehát szükség elvi deklarációkra, de az ma a főérdek, hogy lehetőleg megkönnyítsük a helyzetet és sietessük a bizonytalanság megszüntetését.

Az utolsó években jó termés volt és mégis látja a kivándorlást és a szocializmust minden rétegben s ennek oka a 10 évi vámpolitikai bizonytalanság, mely a külföld előtt hitelünket határozottan rosszabbá tette.

Hosszasabban fejtegeti ezután a hosszas provizorium által teremtett helyzet hátrányait, amelyeknek köszönhetjük a buzaárak hanyatlását, az ipari cikkek megdrágulását. Vagyis a beözönlő ipari árucikkek folytán mi valóságos ajándékot adunk Ausztriának. A bizonytalanságnak óriási hatása van a birtokpolitikára. A parcellázáshoz olesó hitel szükséges. A kisbérlet sokkal helyesebb a parcellázásnál, de mindenesetre szükséges a hitel itt is, hogy a kisbérlet és gazda megtalálja a maga számítását. Helyesli az ipar fejlesztést, de ez is csak olesó hitellel lehet. Utal reá, hogy a parasztbirtok 100 frt. érték után 60% teher sulya alatt nyög, tehát megfontolandó minden lépés, amit a helyzet javulására teszünk.

Kész támogatni a kormányt, hogy helyes kiegyezést kössön, de mig ez el nincs intézve, újabb adófelemlés ne legyen — s ő azért küzdött eddig is, hogy ezen felemlésnek biztos alapja legyen, de mig a bizonytalanság tart, ez lehetetlen.

Nemcsak ő, de a koalíció legelső gazdája is azt mondják, hogy a Széll-féle kiegyezési formulára feltétlen szükségünk van 1917-ig. Ami a jövőre való intézkedést illeti, 1917-en tul, egyről megfeledeztek: a gazdák érdekeiről s hogy Kossuth Lajos is azt mondta, hogy Ausztriával szemben vagy teljes vámvédelem, vagy teljes elkülönítés szükséges.

Tehát vagy kelet, vagy nyugot felé kell gravitálnunk s Kossuth és Deák után indulva európai vámunióra van szükségünk.

A bankkérdésben kívánja diszpozíciókat, de a paritás most is megvan. A Magyarország által igénybe vett hitel meghaladja a quota arányát.

A fogyasztási adók elválasztása tekintetében helyesli a kormány álláspontját, de úgy, hogy a szesz-adó elkülönítése a közbeeső vámvonallal mellőzésével, a cukor analogiája szerint, rezsimmelés nélkül, surtaxeival történjék.

Ezekben a kérdésekben helyesnek tartotta, hogy Tolnavármegye nyilatkozzék Szabó és Grünwald indítványa nincs ellentétben az övével, de azok elvi kijelentések, melyeket elfogad ugyan, de a mai helyzettel nincsenek összhangban. Kéri indítványának elfogadását.

Ezután Grünwald Lajos igyekezett Bartal Béla fejtegetéseit czáfolni, mire Bartal arra utalt, hogy Grünwald őt félreértette.

Mivel névszerinti szavazást kértek, azt a főispán elrendelte. Bartal indítványára 51-en, Szabó Károlyéra 58-an szavaztak, így ezt fogadták el 7 szótöbbséggel.

Ezután 19 en a somogy megyei átirat tárgyalását kérték. A közgyűlés a kérelmet elfogadta, mire felolvasták az állandó választmány javaslatát, de ellenindítványt is adtak be, hogy az átiratot csak tudomásul vegyék. A közgyűlés azonban nagy többséggel az állandó választmány javaslatát fogadta el. E szerint felírnak és bizalommal vannak a kormány további tárgyalásai iránt.

A gyűlést délután folytatják s az valószínűleg este ér véget.

HIREK.

— **A királynál.** Apponyi Sándor gróf, magyar királyi főkamarást a héten a király kihallgatáson fogadta.

— **Esküvő.** Fabriczius István tanuló alapítványi uradalmi felügyelő mult szombaton tartotta esküvőjét a bátaszéki r. k. templomban Kovács Evikével, Kovács Bálint orvos és neje szül. Blaschek Lujza urnő leányával.

— **Elölptetés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Gyergyai Dezső* és dr. *Zipser Jakab* szekszárdi főgimnáziumi tanárokat a VIII. ik fizetési osztály III. ik fokozatába léptette elő.

— **Megyebizottsági tagválasztás.** Závodon, mint a závodi választókerület választási helyén az 1907. április hó 6-án megejtett választáson, 97 szavazattal *Mayer Józsefet* választották meg megyebizottsági taggá.

— **A püspök adománya.** Gr. *Zichy Gyula* megyés püspök 100 koronát küldött *Szabó Géza* főgimnáziumi hittanár kezéhez a létesítendő Szent Czeccilia üvegfestési kép javára.

— **Eljegyzések.** *Hajas Béla* bonyhádi főgimnáziumi tanár eljegyezte *Farkas Jolánt* Nagygeresden.

Veszprémi Parragh József eljegyezte *Bakay Ilonkát* Nagydorogon.

Hahn Vilmos eljegyezte *Deutsch Fannit* Ozorán.

Ifj. *Simálcik Flórián* eljegyezte *Csernyánszky Irénkét* Dunaföldváron.

Dobos Mariskát Czegeletről eljegyezte *Tury Sándor* Dunaszentgyörgyön.

Lex József apari tanító eljegyezte *Haasz Mariskát* Hanton.

— **A gyermeknap.** Szekszárd minden szépért és jóért lelkesedő közönsége a gyermeknap eszméjét nemcsak külsőlegesen tette magáévá, hanem áldozatkészségével megmutatta, hogy a gyermekvédő liga egyaránt hazafias és emberbaráti célját szívével megértette és azt diadalhoz segíteni is kész. Fényesen igazolja ezt a gyermeknap anyagi eredménye is. Az urnában összegyűlt 431 kor. 48 fillér. A helyi bizottsághoz a következő adományok érkeztek be: *Apponyi Géza* gróf 50, *Szuczter Oszkár* 1, *Ferencz Gyula* 2, *Lencz Károly* 1, *Mayer János* 10, *Salamon Armin* 5, ifj. *Glancz Miksa* 2, *Kiss Péter Moizes* 2, *Eszterbauer Mihály* 2-40, *Báter János* czég 3, *Szabó Antal* 2, *Szabó J. Emil* 5, *Müller Testvérek* 3, *Fülöp Lajos* 2, *Studer Lajosné* 1, dr. *Végess Ferencz* 2, *Fekete Hugó* 2, *Horácskó Sándor* 2, *Kron Salamon fia* 5, *Mozgó fénykép társulat* 20, *Mehrwerth Ferencz* 5, N. N. 25, dr. *Steiner Lajos* 3, *Tolnamegyei Takaré- és Hitelbank* 25, *Gyüszü Erzsike* 1, *Mehrwerth Lajos* 2, *Schulez Gusztáv* 2, *Ferdinánd Antal fiai* (*Hermann Nándor*) 3, *Gauszer Ádám* 3 koronát és *Rittinger József* 40 fill. Péntek estig befolyt 623 korona 28 fillér.

— **Wesinsky emléke.** Nagynevű halottunk emlékének méltó megörökítésére szépen folynak az adományok. A *Wesinsky*-ablakra gyűjtött összegből eddig alig néhányan kérétek vissza a pénzüket s így valószínű, hogy ez a pénz csakhamar teljes összegében a szoboralapra jut. Ujabban adakoztak: *Hoffmann Sándorné* és *Tóth Henrikné* úrnők gyűjtőívén: Ó. 20 korona. *Tenczlinger Lajosné* urnő (Tolna) gyűjtőívén: *Tenczlinger Lajosné* 5 korona, *Tenczlinger Józsefné* 3 korona, *Ludwig Ferenczné* 1 korona, *Lehmann Györgyné* 1 kor. Összesen 10 korona.

— **A szakcsi választás.** A lezajlott szakcsi választás szavazási eredménye községenként a következő:

	Hainrikffy Pálra szavaztak	Huszár Károlyra szavaztak	Összesen leszavaztak
Szakcs	200	111	311
Tengőd	68	25	93
Kánya	13	53	66
Bedeg	32	25	57
Magyarkér	24	—	24
Dombóvár	230	19	249
Ujdombóvár	23	—	23
Várong	20	9	29
Lápfő	35	1	36
Nak	23	45	68
Kocsola	102	33	135
Csibrák	11	11	22
Nagykónyi	85	103	188
Koppányszántó	48	79	127
Értény	13	125	138
Duzs	—	40	40
Kurd	45	39	84
Döbrököz	132	111	243
Gyulaj	44	136	180
Pári	39	12	51
Összesen:	1187	977	2164

— **Áthelyezés.** A m. kir. bélyeg miniszter *Késmárky Dezső* mezőlaborezi határszéli rendőrkapitányt, volt gyönki szolgabíró Brassóba helyezte át és megbízta az ottani kapitányság vezetésével.

— **Uj postaügynökség.** A m. kir. posta- és távirtda igazgatóság Szarazd községben postaügynökséget fog felállítani, mely kerülethez Szarazd községen kívül *Gerenyás puszta*, valamint a *Beck-féle gözmalom* és szőlőtelep fog tartozni.

— **A loavatató bizottság tagjai.** *Apponyi Géza* gróf, főispán a vármegye területén működő loavatató bizottság tagjaivá kinevezte: *Szabó Lajost*, *Hainrikffy Pált*, *Veszelei Zsigmondot*, *Szeniczey Gézát*, *Perczel Józsefet*, *Apáth Alajost*, *Nagy György Hangonyit*, *Ujj János Grószot*, *Frey János Taklert*, *Boros Zoltánt*, *Wilczek Sándort*, *Tenczlinger Lajost*, *Béárdy Lajost*, *Kollmann Gyulát*, *Pesthy Endrét*, *Löwensohn Gáspárt*, *Fekete Imrét*, id. *Tóth Istvánt*, *Hönig Albertet*, *Bruckmann Jánost* és *Spitzer Gyulát* polgári részről; állatorvosokká: *Singer Mátyást*, *Dobrik Lajost*, *Csepke Gábort*, *Bolyos Bélát*, *Vagner Antalt*, *Huszár Ferenczet* és *Keller Sebestyént*.

— **Pályázat a bécsi Teréziánumban.** A vallás és közoktatásügyi miniszter a bécsi cs. és kir. Teréziánumban a jövő 1907—8. tanévre megüresedő egy *Mária Terézia*-féle bátaszéki egész alapítványi helyre pályázatot hirdet. A kellően felszerelt nyomdák vagy közvetlenül az eszterházi és apostli királyi felségéhez, vagy a vallás- és közoktatási m. kir. miniszterhez 1907. évi június hó 15-ig bezárólag nyújtandók be.

— **Kinevezés.** A szekszárdi pénzügyigazgatóság ifj. *Keplinger Géza* szekszárdi lakost a szekszárdi kir. adóhivatalhoz ideiglenes minőségű díjtalan gyakornokká nevezte ki.

— **Elnök választás.** A szekszárdi kath. legényegylet buzgó elnöke *Wölffel Ferencz* belvárosi adminisztrátor lemondott erről a tisztségről, melyet *Kapossy János* belvárosi segédlelkész vett át.

— **Választás.** A szekszárdi r. k. hitközségi tanács és iskolaszék tagjait holnap d. e. választják a belvárosi r. k. iskolában. A választás iránt nagy az érdeklődés, aminek legbiztosabb jele a többféle szavazócédula.

— **A selyemgubó ára.** A selyemtenyésztési felügyelőség a selyemárak legkisebb emelkedését is felhasználja arra, hogy a termelőknek ebből előnyt biztosítson. Így csak a mult hóban felemelt árakat ismét felemelte. Eszerint az I. oszt. gubót 2 kor. 30 fill., a II. osztályt 1 kor. 60 fillérért váltja be a felügyelőség kilogrammonként.

— **A „Dunaföldvári Dalkör“** f. hó 10-én este 8 órakor megkapó szép módon ünnepelte karmesterét: *Rafael* Leót. A köztisztviselőben álló férfit névnapja előestéjén a dalárdán kívül számos barátja s ismerőse kereste fel, hogy köszöntsék s jó kívánataikat adják. Ott volt *Rátkay László* országgyűlési képviselő is, ki költői szavakkal ünnepelte a dalkör karnagyát. A dalárdisták lámpionokkal jelentek meg ünnepeltjük lakásán, *Csekey Károly* zenekarnagy vezetése alatt. A felkészítőt *Vastagh Ferencz* mondta. Az elhangzott dalok után *Rafael* vendégszerető lakásán vendégeit látta a megjelenteket, megköszönvén a gratulációt. Pohárköszöntőkben és tóztokban sem volt hiány.

— **Műkedvelői előadás.** Az öcsényi ifjúsági olvasóköri husvét hétfőjén kiválóan sikerült műkedvelői előadást rendezett házalapja javára A kör műkedvelői *Csepreginek* *Sárga Csikóját* adták elő olyan színjátszó készséggel, mely a nézőt valóban meglepte. A főszerepekben *Lovas István* (Laczi), *Papi István* (Bakay), *Magyar András* (Iczig), ifj. *Pap István* (Csorba), *Szücs Erzsike* (Erzse) és *Csapó Erzsike* (Ágnes) valóban jól élvezhető alakítást nyújtottak. Felülfizettek: *Reich Armin* (Szekszárd) 5 Flesch *Zsigmond* 4, *Nyéki József* 2 kor. 60 fillért.

— **Áthelyezett járásorvos.** *Ulreich Sándor*, a dombóvári járás m. kir. állatorvosát Fehérmegyébe *Vaalra* helyezték át.

— **A nemzeti ünnep.** Az 1848-iki törvények szentesítésének emlékére nemzeti ünnepé tette április 11-ét a hivatalok Szekszár-

don is megünnepelték. A belvárosi templomban *Wölffel Ferencz* adminisztrátor ünnepélyes szentmisét olvasott, melyen *Döry Pál* alispánnal az élén a vármegye tisztikara, a városi tanács, a főgimnázium, polgári fiu és leányiskola tanárai és növendékei, úgy a belvárosi r. k. iskolák tanulói, tanítóik vezetése alatt — vettek részt. Mise alatt az ifjúsági énekkar énekelt.

— **Műkedvelői előadás.** A szekszárdi róm. kath. olvasóköri holnap diszelőadást tart. Színre kerül: A magyar honvéd vagy Budavár visszavétele 1849-ben, hazafias dalokkal, korhű díszletekkel és jelmezekkel. Az előadásra a kör felhívja a nemes lelkületű közönség jóindulatú figyelmét anyival is inkább, mert a fennmaradó tiszta jövedelem a felejthetetlen emlékü *Wosinsky Mór* apátplébános emlékére felállítandó Szent Czeccilia üvegfestési kép költségére fordítatik.

— **Vásár Tolnán.** A m. kir. kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy Tolnán a f. évi május hó 6-ára eső országos vásár ez évben kivételesen apr. hó 29-én tartassék meg.

— **Halálozások.** Néhai *Tóth Pál*, volt gyönki ev. ref. lelkész özvegye, szül. *Schleining Kornélia* Kaposváron 67 éves korában meghalt.

Pécsett 69 éves korában meghalt *Hamulyák Gyula*, nyug. uradalmi kasznár. Az elhunytban *Hamulyák Mihály* dombóvári járási írnok édesatyját gyászolja.

Rösenberger Izidor vasuti hivatalnok 47 éves korában meghalt Dombóváron.

Abelesz Márton tamási-i kereskedő 76 éves korában elhalt.

— **A „Dunaföldvári Athletikai Klub“** f. hó 10-én tartott választmányi ülésén a legközelebbi időben valóra váló „lövölde“ tárgyában tartott értekezletet. A lövölde iránt általános az érdeklődés. A hozzá szükséges dolgok e hó végén vagy május elején a honvédelmi miniszter útján a Klub rendelkezésére bocsájtatnak.

— **Vásár.** A székesfehérvári legközelebbi vásárt folyó hó 21 és 22-én tartják meg.

— **Uj távirtda hivatal.** Böleske községben a postahivattalal egyesítve f. hó 6-án új állami távirtda hivatal nyílt meg.

— **Mulatság.** A szekszárdi építő- és falmunkások április 1-én sikerült táncmulatságot tartottak. Felülfizettek: *Glantz Miksa* 1 kor., özv. *Gyuritzáné, Cziráki József, Hettyei József* 80—80 fill., *Heller Mór, Vég József, Joó István, Cziráki János* 40—40 fillér, *Müller Mátyás, Müller Károly* és *Szauer József* 20—20 fillért.

— **Névváltoztatás.** A belügyminiszter megengedte, hogy *Dobrohóczki Imre* dunaföldvári születésű, székesfehérvári csendőrcsaládi nevét *Deákra* változtathassa.

— **Gazdasági tudósító.** A földművelésügyi miniszter *Madi Kovács János* gyapapusztai nagybirtokost a dunaföldvári járásra nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— **A dombóvári szabad Lyceumban** f. hó 7-én *Faics Irén* áll. tanító nő Dombóvár történetét ismertette igen nagy közönség előtt. Az érdekes előadást több évig tartó alapos tanulmányozás és kutatás alapján tartotta az előadó. A rendkívüli módon fejlődő városka életét a legősibb kortól tárgyalta egész napjainkig. Az érdekes tanulmány egész terjedelmében nyomtatásban is meg fog jelenni.

— **Megszökött ápoló.** *Gibicsár József*, a helybeli *Ferencz* közkórháznál alkalmazott ápoló megszökött s elvitte dr. *Sztanó Sándor* oszt. főorvos 32 korona készpénzét is.

— **Tolvaj postakezelő.** *Karner Tóbiás*, nagyszékelyi tanító, mult hó 30-án az ottani lelkész megbízásából a postahivatalnál 450 koronát felvett, melyből 440 koronát egy újságpapírba helyezett el az asztalra, 10 koronát pedig felváltás végett visszatartott. Váltás után a 440 koronát az asztalon felejtve, a közelben lakó lelkészhez sietett s ott vette észre, hogy a 440 korona hiányzik. Rögtön visszasietett, de *Tanos Károly* postakezelő letagadta, hogy a pénzt ott hagyta volna. Néhány nap mulva azonban *Tanos* Nagyszékelyből Budapestre utazott, ami *Karner* tanítónak feltűnt s rögtön ő is utána ment, ahol kérelmére a rendőrség letartóztatta s nála még 428 koronát meg is találtak.

— **Véres választás.** A szakcsi képviselő-választás alkalmával az Értényben gyülekező néppárti választók a Koppányszántón gyülekezett függetlenségüket a választási szék-helyre való bevonulásukban meg akarták akadályozni. A választási elnök erről tudomást szerezve, öt csendőrt vezényelt ki, hogy az értényieket Eledény pusztán át való felvonulásra kényszerítsék. A kirendelt karhatalom Koppány hídján foglalt állást, mivel a széles út: másképp nem bírták elzárni. A választók azonban a csendőroket megtámadva, keresztül törtek a hidon, miközben a csendőroket szuronyt használtak s több embert megsebesítettek.

— **Vesztett kutya garázdálkodása.** Keresztes István, bölskei lakos ludját és kutyáját kóbor és veszettségre gyanús eb f. hó 10-én megmarta, miért is a paksi jár. állatorvos a helyszínére utazott a veszettség megállapítása végett.

— **Czirkusz.** A Wollner fivérek Szekszárdon működő czirkusza nap-nap után új műsorral mulattatja a czirkuszt látogató közönséget. Kiváló számok: Wollner Róza sodrony művésznő, Mettro és Hetta abroncsmanipulátorok, Mr. Josef japán bambusz művész, a Wollner család zeneszámai, a kerékpár és a korcsolyázó művészek mutatványai. A társulatot, amely elsőrangú erőkből áll és mutatványai a kényesebb ízlést is kielégítik, ajánljuk a kellemesen szórakozni vagyó közönség támogatásába.

— **Kinematograf Dombóváron.** Jansen Antal világkörüli utazó, saját villanyvilágítása mellett, igen szép és érdekes kinematografiai előadásokat tart, mintegy 10 nap óta Dombóvárott. A közönség legnagyobb érdeklődése tanuskodik az előadások tökéletessége mellett.

— **A gyermek számárhurutos.** Ne készen tehát megkérdezni az orvostól, hogy mit tart, a „Sirolin-Roche“ nevű szerről. Számátlan orvosi vizsgálat eredményeként megállapították, hogy számárhurut gyógyításánál semmiféle más szer nem állja ki a versenyt a „Sirolin-Roche“-al. A köhögést szünteti és gyorsan egészben elmúlik. A gyógyszerárakban kapható „Sirolin-Roche“ teljesen ártalmatlan, nem izgat és a gyermekek kellemes jó íze miatt szívesen veszik be.

— **Férfi ruhás nő.** Folyó hó 10-én Szekszárdon a csendőroket kapitányságnál előállítottak egy ifjút, akiről a kihallgatás során kiderült, hogy *Stefánovics* Mária 19 éves szálkai illetőségű leány, aki *Nagy Pál* Sándor öcsényi lakosnál férfi cselédként szolgál. — Előszertettel vi-eltek a férfi ruha iránt és ezért cserélte fel ezzel a női ruhát.

— **Elfogott rahölgyilkosok.** E hónap 9-én Bölske községben meggyilkolták és kirabolták *Arvai János* cipész feleségét. A gyilkosságot, mint a nyomozás megállapította, *Bordács* Antalné munkásnő követte el, fia, *Bordács* Antal budapesti villamos kocsivezető segédkezelésével. *Bordács* Antalt pedig f. hó 11-én Budapesten fogták el és elszállították Bölskére.

— **Brutális rendőroket.** *Szűcs* Györgyné sz. *Bagó* Julia dunaföldvári lakost *Herics* Imre, *Holmi* Ferencz és *Burnyóczi* József ottani rendőroket szolgálat teljesítés közben úgy megverték, hogy legalább 8 napig lesz fekvő beteg.

— **Verekedés.** Pakson Fölhercz István korcsmájában Vörös István és Vörös Lajos, híres verekedő legények a korcsmárossal összeverekedtek és az ablakokat bevették. Amíg azonban a csendőroket megérkeztek, már elmenekültek, de az utcán sikerült őket elfogni. Vörös Lajos a csendőroket is bántalmazni akarta, mire az egyik csendőr mindkét czombját keresztül szurta s ezután a községházához bekísérték őket.

— **Véres boszuállítás.** B. Kiss József és *Bordács* György bölskei lakosokat Lendvai József, Sulár Imre, Szabó János, Bors István és Horváth Mihály ottani legények késsel súlyosan összeszurkálták, mert Kiss József fia több társával együtt előzőleg őket verte meg.

VIDÉK.

A tamási-i hetipiacz.

Stokinger Rudolf tamási községi képviselő-testületi tag kezdeményezésére mozgalom indult meg Tamásiban, hogy az eddig egy helyett, hetenként két ízben tartassék hetipiacz Tamásiban.

Hogy menyire szükséges ez, bizonyítja azon körülmény, hogy a *Stokinger* Rudolf által a tárgyan a községi képviselő testülethez benyújtott kérelmet csekély kivétellel az összes, Tamásiban lakó és a piacról élő tisztviselők is aláírták, számszerint mintegy hetvenen, s hogy az elmúlt télen a rossz idő következtében 7 ízben nem volt heti piacz.

A községi képviselő testület a múlt héten tárgyalta az ügyet és elhatározta, hogy a heti készéri piacz engedélyezéséért a kereskedelmi m. kir. Miniszteriumhoz kérelmet intéz.

A képviselő testületi ülésen ugyan ellenzője is akadt a kétszeri hetipiacznak, de a község érdeke mégis diadalmaskodott. Szép példáját mutatta a közügyek iránt való önzetlen tevékenységének dr. *Frühwirth* Jenő ügyvéd, — kinek közvetlen ablakai előtt van a hetipiacz-tér s így engedélyezés esetén hetenként kétszer kell a hetipiaczi lármát és zajt, valamint a hátramaradt anyagok elsöprése alkalmával keletkező port nyelnie, — akkor midőn igennel szavazott.

Tekintve a képviselőtestület határozatát, a tamási-i közóhaj remélhetőleg rövid időn belül teljesül is.

CSARNOK.

A tuberkulózis.

A budapesti Uránia-színház, a budapesti Erzsébet-színház és a düsseldorfi Liesegang cég 115. diapozitiv-vetített képével illusztrált felolvasás czéljára írta és a szekszárdi múzeumban 1907 január 6-án felolvasta:

Dr. Kramolin Gyula.

XIV.

Befejeztük volna szenlének a *haderő* felett, melyet a tuberkulózis ellen harcba vihetünk! Látván a külföld hatalmas, tetterős szervezkedését és áttekintve a még megoldandó feladatok nagyságát, melyek *idehaza* várnak reánk, bizonyára mindenkinek *Montecuccoli* híres mondása jut eszébe, alkalmazva a *mi hadjáratalunkra*, mert: *ehhez a hadviseléshez is három dolog volna szükséges: 1. pénz, 2. pénz és 3. ismét pénz!* E pénz legnagyobb részét pedig *csakis* a jószívű közadakozás, áldásos, meleg forrásából meríthetjük! *Es ez a szomorú!* Mert tudjuk jól, hogy *e forrás víze minő megbízhatatlan ingadozásoknak van kitéve!* Örömmel kellene tehát *minden módot* megragadnunk, mely ezen, a *mi klímánk alatt oly könnyen elapadó forrás minden egyes cseppecskéjének* a fel fogására alkalmas. Nagyon üdvös lenne pl. a *tüdővészellenes Svéd nemzeti egyesületnek az utánzása* mely 1904-ben karácsony táján egy jótékonyági bélyeglet bocsájtván ki, e csekély összegű egyenkint 2 órés azaz cirka 2½ filléres) a portójegyek mellé ragasztott bélyeggel alig másfél hónap alatt 100.000 koronát szerzett a szegény tüdőbetegek javára!

No, de leng már nálunk is a zászló és folyik a toborzás, hogy új és új segítséget vigyen az elkeseredett harcba és az egyesült erővel — *viribus unitis* — folytatott küzdelem élén ott áll *nemesszívű ősz uralkodónk* maga is, midőn egy-egy ilyen intézményt elismerő, serkentő, magas látogatásával kitüntet. És mégis elszorul a szívünk, ha fontolóra vesszük azt a — végeredményben — *felette mostoha* elbánást, mely az állam, a nemzet pénzerejéből ezen *életmentő hadjárat arzenáljának semmit* vagy *csak alig juttat valamit, a másikkal, az életfosztó igaz hadseregnek ellenben — mindent áldoz!* Pedig *mi az*, amit a reánk törő külellenség letarol, a *tuberkulózishoz* képest? *Hova törpül* a legvéresebb háboruk áldozatainak a száma, a *tüdővész aratása* mellett?!

Hallgassuk csak kissé a számok kegyetlen beszédét!

Graeza könyvéből szedett adatok szerint 48/49 i szabadságharcunk összesen mintegy 16.000 magyar életet döntött a csataterék sirjaiba. *Radetzkynek* 1848-ban *Cuslozzánál* nyert döntő csatája csak 1000 emberünk életébe került. Az összes történetírók által *rendkívül véresnek* rajzolt *solferinói vereségünk* alkalmával is csupán 22.350 katonánk, az egész 59-i háboru alatt pedig mindössze cirka 31 000 katonánk esett el. A 66-i fényes *custozai* diadal 7956, a fejetlen futással végződött *véres königrázi* nap 20.900, mindkét 66 i, az *olasz és porosz háboru együttvéve* pedig összesen mintegy 44.000 harczosunk halálát okozta és *Bosnia* okkupációja sem nyelt el többet 12.000 életnél.

Micsoda törpe számok ezek a belügy-miniszteri jelentéshez képest, mely szerint csak az 1904-ik évben 77 923 egyén 1905-ik évben pedig 89,000 egyén pusztult el *tüdővészben Magyarországon!* Hiszen, ha e számokat összegezzük, oda-jutunk, hogy *királyunknak közel 60 éves abszolút és alkotmányos uralkodása alatt felmerült összes háboruinkban körülbelül csak annyit, vagy nem sokkal többet vesztett az egész monarchia együttvéve*, mint amennyit *Magyarország egymagában, minden évben!* Mert az összes felemlyített háboruk 58 év alatt cirka 90.000 osztrák és magyar katonát emésztettek fel, a *tüdővész* pedig csak *Magyarországon* és egy évben 89 ezret, 58 év alatt pedig mintegy 3½ millió embert vitt a sirba!

Tehát egyik oldalon 90.000, a másikon 3 millió 500.000, Ausztriát nem is számítva!

Nem nehéz eldönteni, melyik a *veszedelmesebb*, a *hatalmasabb ellenség* s melyik érdemi meg *jobban*, hogy — vele szemben — *küzdelmünk fegyvereit erősítsük és tökéletesbbsítsük?*

Hallom az ellenvetést, hogy a háboruk *sebesültjeit és nyomorék invalidusait* is számításba kell venni s azt a sok embert, akiknek egészségét a háboruk viszontagságai és nélkülözései ásták alá. De ezekkel bátran szembe merem állítani a *tüdővész apák korcs utódait, a satnya nemzedéket*, mely nemzetünket a *faji degeneráció lejtőjére* sodorja!

Akik pedig a *külellenséget* azért értékelnek *magasabbra*, mert az — *anyagai javainkat* is fenyegeti, azoknak azt kell mondanom, hogy az öt milliárdos *francia hadisarczot sem* a *Sedánál* foglyul esett büszke hadsereg fizette meg, hanem *azon dolgoz* családapák millióinak a *békés munkája* fedezte, akiket a *tüdővész idő előtt sirba nem döntött!*

S ezért jó uralkodónk felkent homlokára az fonná a *legszebb babért*, ha Ő, aki *fegyveres* seregét *oly féltékenyen* gondozza, nem tartaná kisebb dicsőségnek *aktív fővezére lenni e másik, lelkes hadseregnek* is, mely az ő atyai gondjaira bízott népek *legveszedelmesebb ellensége* — a *tüdővész ellen* — száll sikra!

Hódolatteljes kegyelettel tekintünk tehát fel Ő hozzá, nemes atyai jó szívtől s ettől sugalmazott *vezéri parancsszavától* roméiv, hogy — *úgy legyen!*

(Vége.)

Muzeum, közintézetek ügyei.

A vármegyei muzeumbizottság ülése. A vármegyei muzeumbizottság f. évi április hó 8-án tartotta rendes évi ülését, mely alkalommal a bizottságnak a muzeum 1903. évi működéséről szóló jelentést tárgyalták és megfelelő módosításokkal elfogadták a vármegye törvényhatósághoz leendő felterjesztését. A jelentés rövid kivonatát jövőre közöljük. Ezután a muzeumnak további kezelését tárgyalták, mely alkalommal felolvasatott a muzeumok és könyvtarak országos főfelügyelőségének e tárgyan

leküldött két rendbeli átirata és *Haugh* Béla muzeumőrnek előterjesztése. Ezek alapján és a vármegyei muzeumszabályrendelet 10. §-a értelmében, mely szerint a muzeum egyes osztályaihoz eredetileg is öt muzeum őri állás van szervezve, elhatározta a bizottság, hogy a még betöltetlen három állásra és pedig a könyvtári osztályhoz dr. *Tolnai* Artur, a természetrajzi osztályhoz dr. *Bartal* Kornél és az ipar és szépművészeti osztályhoz *Acz* Lipót főgimnáziumi tanárokat ajánlja gróf *Apponyi* Géza főispánnak kinevezésre.

Közgyűlés. A vármegyei muzeum-egyesület tagjait gróf *Széchenyi* Sándor elnök ma délután 5 órára a vármegyeház nagytermébe közgyűlésre hívta össze. Tárgy: 1906. évi jelentés az egyesület működéséről. 2. Egyesületi pénztárnok és a számvizsgáló bizottság jelentése. 3. 1907. évi költségvetés. 4. Tisztikar és választmány választása. 5. Egyéb indítványok.

BIRÓSÁGI ÜGYEK.

Békésen elintézett ügy. Dr. *Csizmadia* Géza kir. tvszéki aljegyző *Dezső* Jakab p. ü. igazgatósági irodavezetőre, ki a *Lindtner*-féle zár alá vett vagyron zárgondnokává neveztetett ki, ezen zárgondnoki működését illetőleg sértő megjegyzéseket tett. A sértésről *Dezső* Jakab értesülvén, jelentést tett a kir. p. ü. igazgatónak, ki a jelentést áttette a kir. ügyészséghez azon megkereséssel, hogy dr. *Csizmadia* Géza ellen a megtorló lépéseket tegye meg. A kir. ügyészség ennek alapján dr. *Csizmadia* Géza ellen vádat emelvén, *Fejős* Imre kir. albiró ez ügyben f. hó 9-ére tűzte ki a tárgyalást. Mielőtt az ügy tárgyalásra került volna, dr. *Csizmadia* kijelentette, hogy nem akarta, de nem is volt oka *Dezső* Jakabot megsérteni és így nagyon sajnálja a történeteket. Ezen nyilatkozatot azonnal írásban is átadta a panaszosnak. Erre *Dezső* Jakab kijelentette, mikép tekintettel arra, hogy dr. *Csizmadia* Géza már előző napon tőle bocsánatot kért és tekintettel a bíróság előtt most tett nyilatkozatára, a vádat visszavonja. Az ellenfelek kezét fogták, a bíró pedig az eljárást megszüntette.

EGYLETEK, TÁRSULATOK

A Szekszárdi Kerületi Betegsegélyző Pénztár közgyűlése.

A betegsegélyző pénztár f. hó 7-én délelőtt tartotta meg *André* István elnökleite alatt a pénztár helyiségében rendes évi közgyűlést. *Várkonyi* Sándor titkár olvasta fel az elnöki jelentést, a mely a pénztár mult évi tevékenységéről számolt be. A jegyzőkönyv hitelesítésére *Bukovinszky* József és *Mulschenbacher* Lajos küldettek ki. A felügyelő bizottságnak az 1906. évi mérlegre vonatkozó jelentése tudomásul vétetett és a felmentvény megadatott. A mérleg főbb adatai a következők: a szekszárdi betegsegélyző pénztár 1906. évben táppénzben 9334 kor. 20 fillért, gyógyszeréért 6364 kor. 46 fillért, kórházi ápolási költségekért 3314 kor. 06 fillért, egyebekéért 225 koronát, összesen 19237 kor. 82 fillért fizetett ki. Tagjárulékából 37678 kor. 54 fillért szedett be. A pénztár vagyona 16347 kor. 02 fillér, tartalékalapja 33799 kor. 96 fill., tagjainak száma 1906 december 31-én 3554, tehát 220-al több, mint a mult évben. Tápdíjban vagy kórházi segélyben 715-en részesültek összesen 14198 nappal. Betegedési esetek száma 3237, meghalt 11. Tagdíjhátralék 8074 kor. 82 fill. — Az összes forgalom 107510 kor. 37 fillér volt.

A felügyelő bizottság tagjaiul *Schmid* Mór, *Fusz* Ferencz a munkaadók, *Borovitz* László, *Darózi* János, *Kaufman* Mátyás és *Koretzky* János az alkalmazottak csoportjából megválasztottak.

André István alelnök indítványára egyhangu lelkesedéssel kimondotta a köz

gyűlés, hogy *Mehrwerth* Ferencz kereskedelmi tanácsos arczképét, aki 15 év óta elnöke a pénztárnak és lelkes önzetlen munkálkodásával a vidéki betegsegélyző pénztárak egyik legelsőjévé emelte a szekszárdit, a pénztár részére megfesteti.

Örömmel értesültünk erről mi is, a kik élénk figyelemmel kísérjük a pénztár nemes intenciójú fejlődését és *Mehrwerth* Ferencz elnöknek abban kifejtett minden anyagi jutalmazástól ment, fáradságtalan törekvését, így az igazságnak megfelelőleg kijelenthetjük, hogy *André* István alelnök indítványa és a közgyűlés lelkes határozata nem udvariassági tény volt, hanem csak az erkölcsileg jutalmazható valódi érdem méltatása.

Közgyűlés. A „Szekszárdi Kath. Leányegyesület“ 1907. április hó 21-én délután fél 4 órakor a „Szekszárd Szálló“ nagytermében tartja meg évi rendes közgyűlését a következő tárgysorozattal: 1. A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása; 2. A folyó évi jegyzőkönyv hitelesítésére két tag jelölése; 3. Egyh. elnöki jelentés az egyesület évi működéséről; 4. A számvizsgálók jelentése; 5. A jövő évi költség-előirányzat jóváhagyása; 6. Jegyző és pénztárnok választása; 7. A közgyűlés előtt 8 nappal beadott indítványok tárgyalása.

Rendkívüli közgyűlés a paksi Kaszinóban. *Streicher* József és társai kérelmére a Kaszinó e hó 6-án Késmárky Iván elnökleite alatt, a tagok nagy számu jelenlétében rendkívüli közgyűlést tartott. *Streicher* József és társai indítványt adtak be, hogy a f. évi márczius hó 15-én megtartott rendes közgyűlés alkalmával történt választást a rendkívüli közgyűlés érvénytelennek mondja ki, mivel a választásnál a Kaszinó alapszabályai utköző szabálytalanságok történtek. Az indítványt *Miskolczy* Gusztáv indokolta meg. A Kaszinó választmánya pedig azt javasolta, hogy az indítvány vétessék le a napirendről, mivel a rendkívüli közgyűlés ezen indítvány felett ugy sem határozhat. Hosszas vitatkozás után, melyben *Rassovszky* Julián, dr. *Grosch* József, *Horváth* Sándor, dr. *Bernáth* Béla, *Róth* Dénes, *Pekanovits* Dániel, *Györffy* József, dr. *Bogrog* János és *Hagymássy* Károly vettek részt, név szerinti szavazás útján ért véget. A választmány javaslata mellett 23-an, az indítvány mellett 17-en szavaztak és így 6 szótöbbséggel a választmány javaslata lett elfogadva. A Dr. *Bernáth* Béla szolgabíró lemondása folytán megüresedett kaszinói igazgatói állásra titkos szavazás útján *Paráté* Györgyöt választották meg. *Paráté* György, választmányi tagnak igazgatóvá történt megválasztása folytán a választmányi tagságra dr. *Bernáth* Béla 9, *Szentpétery* József 9 és *Jó Dömötör* Károly 9 szavazatot kapott, mire az elnök a sorshuzást elrendelte és az urnából *Jó Dömötör* Károly neve került ki győztesen és így ő lett választmányi tagul megválasztva. — Az 1906. évi számadást a számvizsgáló bizottság javaslata alapján a közgyűlés elfogadta és a számadónak a felmentvényt megadta. — Az 1907. évi költségvetést a közgyűlés letárgyalta és elfogadta. — Számvizsgáló bizottsági tagokul megválasztottak: *Bloch* Miksa, *Kiss* Pál és *Hütter* Nándor rendes, *Jedovszky* Zsigmond és *Hun* József pótagokul. Ezzel a rendkívüli közgyűlést az elnök bezárta.

Tisztújítás a paksi kereskedelmi csarnokban. A paksi kereskedelmi csarnok e hó 7-én, vasárnap délután tartotta tisztújító közgyűlést *Rabinek* Pál elnökleite alatt. *Rabinek* Pál elnök maga és tisztársai nevében megköszönte a bizalmat és állásairól lemondottak. A választás titkos szavazás útján ment végbe. A szavazatszedő bizottság elnöke *Killer* Gyula volt. A választás eredménye: elnök *Rabinek* Pál, alelnök *Somogyi* Dénes, titkár dr. *Freund* Gyula, I-ső jegyző *Steiner* Vilmos, II-od jegyző *Rosenfeld* Nátán, pénztárnok *Krámmer* Arnold, I-ső könyvtárnok *Löwy* Aladár, II-od könyvtárnok *Stern* Lajos, háznagy *Hermann* Lajos. Választmányi tagok: *Goldstein* Ignác,

Schvarcz Salamon, *Kiss* Pál, *Mannheim* Miksa, *Bloch* Hermann, *Schvarcz* Gyula, *Gerő* Gergely, dr. *Grünfeld* Adolf, *Killer* Gyula, *Szirtes* Zsigmond, *Stern* Sándor és *Hörl* Antal. A választás megtörténte után *Rabinek* Pál elnök maga és tisztársai nevében az ismételt megnyilvánult bizalmat megköszönte és ígérte, hogy a csarnok felvirágzásának érdekében fognak tovább működni.

TANÜGYI HIREK.

A szekszárdi községi iparostanoncziskolai „Otthon.“

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy Szekszárdon iparostanoncziskolai „Otthon“ szerveztessék.

Ezen üdvös rendelet fényes bizonyágát adja gróf *Apponyi* Albert nemes gondolkodásának, ki rövid minisztersége alatt figyelmét a tanügy minden ágára kiterjesztve, csak jót, nemeset, hasznosat és üdvöset cselekszik. Hisz eddig ki törődött szegény inasainkkal?! Most jutalmat is kapnak, azonfelül az Otthonnal lelkeleg kiművelve lesznek, művelt értelmes és képzett iparosokká képzetnek.

Ez fogja előmozdítani jövő boldogulásukat, melynek akadályá eddig a képzettség hiánya volt.

Mert mi a célja az otthonnak?

a) A tanoncz erkölcsi világának képzése, hasznos ismereteinek bővítése, hazafias érzelmeinek apólása, a nemes szórakozás megkedveltetése;

b) A szegénysorsu, szorgalmas és jómagaviseletü tanonczoknak a téli időben ruházattal való segélyezése és pénzbeli segélyben való részesítése.

Kell-e ennél nemesebb cél ezen szegény, elhagyatott fiuk érdekében? Bizony nem, hisz erkölcsi kiképzésükre okvetlen nagyobb gondot fordítani, ismereteiket bővíteni, hazafias érzelmeiket fokozni, szórakozásukra is gondolni legeslegelső kötelességünk. Ezekkel bizony eddig keveset törődünk csakis az új kormányunk jutott mindez eszébe.

Segíteni is kell a szegényeket, hisz olyanok vannak köztük, kik még írószerekkel, tankönyvekkel sem tudják magukat ellátni, nemhogy becsületes ruhájuk, lábbelijük és kalapjuk volna. Itt kell nemes szívünket kimutatni, áldozatkészségünket bebizonyítani.

Hogy célunkat elérhessük, szükséges, hogy vasárnap délután egy bizonyos alkalmas helyen összejöveleteket és ünnepélyeket tartunk, melyeken minden tanuló megjelenni tartozzék. Azonkívül megjelenhet azon mindenki, aki csak érdeklődik az iparosok iránt.

Ezen összejöveleteken és ünnepélyeken az iparostanoncziskola tanári testülete tartana felolvasásokat, természettani és vegytani kísérletekkel, lennének azokon szavalások, hazafias dalok éneklése, kis szindarabok előadása stb.

Továbbá lenne ifjúsági könyvtár, hogy olvasás által ismereteik bővülnének, melyre mindenkinek oly nagy szüksége van. Ezt dicséretére legyen mondva derék igazgatónk, *Krammer* János eddig is megtette, szivesen osztotta ki ő maga a hasznos olvasni való könyveket inasaink között.

Végül lenne az otthonnak segélyző egyesülete.

Tagja minden inas, de tagsági díj nélkül.

Könyvtart lehetne szerezni, ha az olvasásért havonként 1 tanuló 4 fillért fizet. Azonkívül e célra az iparostanoncziskolai költségvetésbe 50 koronát kellene felvenni és az adományok összege is e célra fordítandó.

A segélyzőegyesület vagyonát képezné az „Otthon“ által rendezett jótékonycélú előadások tiszta jövedelme a felszabadulandó tanonczok bizonyítványainak kiállításakor szedhető 40 fillérnyi díj és az esetleges adományok. Ebből lehetne segélyezni a szegény tanulókat.

Az „Otthon“ igazgatása mindenesetre az igazgatóra és a tanári testületre hárulik.

Támogatná azt az ipartestület, az iparostanoncziskolai felügyelő-bizottság, az iparhatóság és a társadalom igen sok lelkes férfia, kik ezen nemes czélokra nemcsak szellemi, de anyagi támogatásukat is bizonyára majd szívesen ajánlják fel; legalább erre a legközelebbi szervezéskor biztosan számíthatunk.

Nagy Béla.

Iskolalátogatás. *Tihanyi* Domokos kir. tanácsos, tanfelügyelő e héten meglátogatta a tamási-i és a környéki iskolákat.

Fizetés kiegészítés. *Jártas* Róza szekszárdi rk. tanítónő fizetésének 800 koronára való kiegészítésére 1907. január 1 től kezdve évi 200 korona államsegélyt utalványozott a közoktatásügyi miniszter.

Tanítóképző intézetbe felvétel. A bajai állami fiú tanítóképző intézetbe való felvételért május 31-ig adandók be a kérvények az igazgatósághoz. Az első osztályba 60 növendék vétetik fel. Van internátus és köztartás. Államköltségen teljesen vagy részben díjmentes és kedvezményes helyek is vannak.

Jutalomdíj iparostanoncziskolai tanulóknak. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 21,411/1907 számú rendeletével felhívta Tolnavármegye kir. tanfelügyelőjét, hogy hívja fel a szekszárdi iparostanoncziskola tanítói testületét, miszerint jelöljön ki egy iparostanoncziskolai tanulót, aki az iskolalátogatásban szorgalmas és jó magaviseletével kitűnik, hogy részére 100 korona jutalomdíjat utalványozhasson és az neki június 8-án nagy ünnepség keretében átadható legyen. Egyben elrendelte a miniszter, hogy iparostanoncziskolai ifjúsági egyesületet alkotó „Othton” is szerveztessék a szekszárdi ipariskolánál, mely czélra a vezető tanítónak 1907—1908 tanévre 200 korona tiszteletdíjat engedélyez.

Méhészeti tanfolyam tanítók részére. A magyar kir. földmívelésügyi Miniszter úr 1907. évi márczius hó 27-én 32,578 szám alatt kelt rendeletével a gödöllői állami méhészeti gazdaságban 1907. július 1—21-ig és július 24-től augusztus 15-ig a néptanítók számára méhészeti tanfolyamot fog tartani. Egy tanfolyamra 20—20 hallgató vétetik fel és a tanfolyam tartama alatt teljes ellátásban díjtalanul részesülnek, ezek kivül akik pályázati kérvényükben szorult anyagi helyzetüket igazolják s a m. kir. államvasutaknak a távolsági a forgalom 7—16 vonalszakasza között levő valamelyik állomásáról jönnek, azoknak a személy és vegyes vonatok III. kocsis osztályában érvényes féláru menetjegyváltásra jogosító igazolvány küldetik, amelyek ára a visszautazás költségeivel együtt a tanfolyamról való elutazáskor fog megtérítettni. Felhívom tankerületem tanítóit, hogy egy koronás bélyeggel ellátott folyamodványukat, melyben tegyék ki azt, hogy mely időben tartandó tanfolyamra kérik felvételüket, a földmívelésügyi miniszterhez czimezve hozzám május hó végéig terjesszék be. — Szekszárd, 1907. április hó 1-én *Tihanyi*, kir. tanácsos, tanfelügyelő.

Fontos miniszteri rendelet. Végleges alkalmazásu tanítónak tekintendő mindenki, akinek egy évi tanítói szolgálata már van, bár ha ugyanazon helyen vagy más állomáson ideiglenes minőségben alkalmaztatik is. Azért a nyugdíjintézetbe felvehető. Ezen üdvös rendeletet a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 1907 márczius 14-én 19,622 szám alatt adta ki.

Jutalom. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter *Szalay* Sándor gindlicsaládi állami tanítónak az ifjúsági egyesületek szervezése és vezetése körül tanúsított buzgalma elismeréséül száz (100) korona jutalmat utalványozott.

Tanfolyam. Július hónapban Kolozsvárt az iparostanoncziskolákban közismereti tárgyak tanításával foglalkozó tanítók részére a közismeretiekből tanfolyam fog szerveztetni. Államsegély 100 korona. Kérvények mielőbb *Mártonffy* Márton iparoktatási főigazgatóhoz Budapestre (VII., Rottenbiller u. 15-ös sz.) küldendők az igazgató által.

Kistengelyez-pusztai községi iskolaszék megalakulása. Ezen iskolaszék márczius hó 22-én újra alakult. Elnök: *Pintér* András, gondnok: *Török* János és *Stróh* Frigyes, jegyző: *Hoffman* Ádám lett, **Siketnémák felvétele.** Siketnémákat felvesznek Egerben. Kérvények a felügyelőbizottsághoz június hó végéig küldendők.

Iskola bezáratás. A mucsfai ág. ev. iskola a tankötelesek között fellépett ragályos betegség miatt bezáratott.

Korpótlék államsegélyek. *Gyurgyev* János pálfai rk. tanító korpótlékának fedezésére évi 100 koronát, *Ballabás* Bálint dunaszentgyörgyi ev. ref. tanító II. évfőtűdős korpótlékának fedezésére pedig 200 korona államsegélyt utalványozott a közoktatásügyi miniszter.

Uj gazdasági ismétlő iskola. Pincze helyen gazdasági ismétlő iskola alakult és pedig külön a fiúk és külön a lányok számára.

Félévi államsegély özvegynek. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter *Szabó* György volt ölesdi ág. ev. tanító özvegyének férje 200 korona korpótlék államsegélyéből 100 koronát utalványozott félévi ellátás czimén.

Nyugdíjigény felemelés. *Névery* Endre dunaföldvári rk. tanító nyugdíjigényét 1410 koronára emelte fel a miniszter.

Értesítők felküldése. A polgári iskolák a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 1907 évi 10,519 számú rendelete folytán az iskolai értesítőket az „Országos Paedagogiai könyvtár és tanszermuzeum elnökségéhez minden tanév végén felküldeni tartoznak.

Nyugdíjigény helyesbítés. *Pápay* Géza bátaszéki községi tanító nyugdíjigénye 1456 koronára helyesbített.

Nyugdíjintézetbe felvétel. *László* Ágnes kisdorogi rk. tanítónő 1906. január 1-től kezdve 800 koronával, *Csukly* Kálmán ozorai rk. tanító 1905 december 16-tól 900 koronával az országos tanítói nyugdíjintézetbe felvétetett.

A KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

A magyar dal Czikóban.

Walter Ádám, Czikó község érdemes kántortanítója lelkesen fáradozik, hogy a magyar templomi éneket s általában a szép magyar nótát az ottani német ajku lakossággal megkedveltesse. 1904-ben a fiatalabb németajku önálló földművesekből dalegyesületet alakított s rövid 2 év alatt 60 darab négyes szólamu magyar dalt, világi s egyházi himnuszt s ezen kívül nagyszámu más éneket tanított be. A dalegyesület alapszabályai ugyan még csak most vannak jóváhagyás alatt, de az egylet temetések s más ünnepi alkalmakkor már is derekasan működik s hogy mily hatással, semmi sem mutatja jobban, minthogy *Schäffer* Ádám ott elhunyt földműves családja 100 koronát adományozott a derék egylet czéljaira.

De átadjuk a szót a dalárda derék vezetőjének, ki a következőkben mond köszönetet a szép adományért:

Községünkben, néhány hét előtt meghalt *Schäffer* Ádám jómódu földműves, kinek fia *Schäffer* Jakab, jelenleg apatini tanító, veje pedig *Gász* József baranyajenői kántortanító. Elhunytanak egyedül maradt özvegye községünkbeli való eltávozása előtti napon, márczius hó 26-án este tanító fiával megjelent a „Férfikar” helyiségében, a hol utóbbi az összes egyesületi tagok előtt gyönyörű beszédben, váratlan meglepetésnek kifejezést adván, buzgó kintartásra és szoros összetartásra buzdította a tagokat s a nemes czélú intézmény további fentartására édesanyja részéről, valamint a saját és nővére részéről is 50—50 koronát, tehát összesen száz koronát adott kezéimbe, azon óhajattal, hogy ezen összeget legjobb belátásom és akaratom szerint, a „Férfikar” czéljainak előmozdítására fordítsam. Midőn kimondhatatlan örömmel és

hálammal, legőszintébb köszönetemet nyilvánítom a szép adományért, kérem a Mindenhatót, hogy az özvegy anyja a legmegelégedettebb állapotban igaz örömet találjon gyermekei boldogságában; tartsa meg az ég mindnyájukat viruló egészségben az élet legvégső határáig.

Czikó, 1907 évi április hó 2-án.

Tisztelettel:

Walter Ádám,
kántortanító.

NYILTTÉR.

Nagyérdemű Közönség!

Tekintettel a mai drága viszonyokra, kénytelenek vagyunk a mai naptól kezdve a piccolo-fekete kávé 24 fillérre, a csésze fekete kávé pedig 28 fillérre felemelni.

Szekszárd, 1907. évi apr. 11-én.

Teljes tisztelettel

Tóth Gyula, Bucsky Péter,
kávésok.

HIRDETÉSEK.

Eladó

öt drb óriási kivágott **diófa** és egy **körtefa Pakson.**

Bővebbet **Vetter** Mártonnál **Pakson** (Vörösmarty-utca.) 3—3

Egy szép

Wertheim-pénzszekrény

jutányos áron eladó.

Czím a kiadóhivatalban.

188 szám.

1907 végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t.-cz. 102-ik §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gyönki kir. jbiróságnak 1906 évi V. 348/1 számú végzése következtében dr. Frank Rezső ügyvéd által képviselt, *Gottlieb* Mátyás budapesti lakos javára, *Neubauer* Jakab högyészi lakos ellen 400 kor. s jár. erejéig 1906 évi szeptember hó 12-én fogvaosztott kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 1162 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: házbitorlovak, kocsii nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a gyönki kir. jbiróság 1907-ik évi V. 122/1 számú végzése folytán 400 kor. tökekövetelés, ennek 1905 évi október hó 2-ik napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 28 kor. 13 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Högyészen alperes lakásán leendő megtartására 1907 évi április hó 25-ik napjának délutáni 3 órája határidővel kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881 évi LX-ik t.-cz. 107 és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881 évi LX. t.-cz. 102-ik §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Gyönk, 1907 évi április hó 11-ik napján.

Laki László,
kir. bir. végrehajtó.

195 szám.
1907 vhtó.

Árverési hirdetemény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gyónki kir. járásbírósnak 1907. évi V. 116/1 számú végzése következtében Róthausner Illés ügyvéd által képviselt, Bonyhádi segélyegylet javára, Deutsch Zsigmond sárszentlőrinczi lakos ellen 3150 kor. s jár. erejéig 1907. évi március hó 26-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1360 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: házi-butor, rőfös, fűszer és rövidáru boltcikknek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a gyónki kir. járásbírósnak 1907. évi V. 116/2 számú végzése folytán 3150 kor. tőkekövetelés, ennek 1907. évi március hó 15-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 139 kor. 18 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Sárszentlőrinczen alperes lakásán leendő megtartására 1907. évi április hó 26-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108-ik §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120-ik §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Gyönk, 1907. évi április hó 11-ik napján.

Laki László,
kir. bir. végrehajtó.

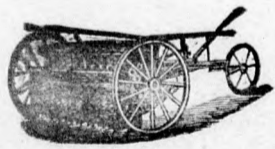
Üzlet áthelyezés.

Üzletemet május hó 15-én saját házamba, a volt Goldberger-féle házba, a Garay-téren levő volt Krammer-féle könyvkereskedés helyiségébe helyezem át, s teljesen modernül rendezem be, gazdagon felszerelve ékszer, arany és ezüst tárgyakkal, hogy a legkényesebb ízléseket is kielégíthessem.

Schulz Gusztáv

ékszerész és órás 2-15

Szekszárdon.

DEBULAY IMRE

lakatos üzlete
SZEKSZÁRD.

Raktárt tart:

gazdasági gépekben,

borprés- és

szőlőzúzókban, 15-26

takaréktűzhelyekben.

1441 szám.
köz. 1907.

Tolnavármegye tamási-i járásának főszolgabirójától.

Pályázati hirdetemény.

Tolnavármegye tamási-i járásban lévő **Értény községben** az 1899. évi 622 sz. vármegyei közgyűlési határozattal 800 korona évi fizetés és 200 korona lakbérrel rendszeresített

segédjegyzői állás

betöltésére ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom ezen állást elnyerni óhajtókat, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 6-ik §-ában előirt képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló bizonyítványukkal felszerelt kérvényüket **folyó évi április hó 29-éig** benyújtani siessenek, mert az elkésve érkezőket figyelembe venni nem fogom.

A választás határnapját külön fogom később kitűzni.

Tamási, 1907. évi április hó 8-án.

Szévald Móricz,
főszolgabíró.

Ritka alkalom

kereskedők, vendéglősök, magánosoknak lámpák beszerzésére.

Áruházunkban villanyvilágítás bevezetése által feleslegessé vált üzlethelyiségeinkben és lakásainkban jelenleg használatban levő

függő és álló **petroleum-lámpákat** nagyon jutányos áron azonnal eladjuk.

Ugyiszintén két tekeasztal (Billard), melyek közül egyik forgatható, igen olcsó áron eladó.

Pirnitzer József és fiai Szekszárd.

FRITZ L. GYULA

vas, szerszám és gazdasági gépraktára

Szekszárd, Dicsenty-ház.

Ajánlja a legkitűnőbb gyártmányú vasáru cikkei, u. m.:
asztalos, lakatos és kovács szerszámokat,

gazdasági eszközöket,

különféle legkitűnőbb minőségű **permetezőket** és valódi tégely acél törhetetlen bácskai **eketesteket**, kész **vas ekéket**, **acél kapákat** és kitűnő minőségű **metsző ollókat**.

Rudvasat és valódi **winter-tengelyeket**, horganyozott **sodrony kerítéseket** és **tűskés sodronyokat**, **revolvereket** és **fegyvereket**, konyhafelszerelési cikkeket.

Az építkezők részére valódi szagtalan elszigetelő és **kátrány fedéllemezeket**, kátrányt és carbolineumot gyári áron és **feltétlen megbízható kiszolgálás** mellett.

3-3